

III RAPORT ZE STRATEGII EKOENERGETYCZNEJ POWIATÓW POLSKICH

Autor wydawnictwa: Włodzimierz Rago

ROZPOWSZECHNIENIE RAPORTU:
BIURO ZWIĄZKU POWIATÓW POLSKICH W NOWYM SĄCZU
I STOWARZYSZENIE DLA WSPÓLPRACY
NA RZECZ ENERGETYKI REGIONALNEJ SWER

WYDAWNICTWO JEST DOTOWANE PRZEZ ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

REDAKCJA, OPRACOWANIE TECHNICZNE
I GRAFICZNE ORAZ WYDAWNICTWO RAPORTU:
STOWARZYSZENIE DLA WSPÓLPRACY
NA RZECZ ENERGETYKI REGIONALNEJ SWER

WYDAWNICTWO WYKONANO W NAKŁADZIE 100 EGZ.
ORAZ ZAMIESZCZONO W WERSJI ELEKTRONICZNEJ
NA STRONACH INTERNETOWYCH ZPP I SWER

KATOWICE, MARZEC 2005

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

SPIS TREŚCI RAPORTU

WPROWADZENIE.....	3
Nawiązanie do edycji poprzednich Raportów.....	3
Rada Konsultacyjna ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatów i jej Partnerzy.....	3
Kalendarium ważniejszych prac Rady Konsultacyjnej ZPP w okresie sprawozdawczym.....	4

CZĘŚĆ PIERWSZA RAPORTU – BUDOWA NA BAZIE POWIATÓW POLSKICH SIECI SPECJALISTÓW DS. ENERGETYKI ODNAWIALNEJ I POSZANOWANIA ENERGII.....	6
I.1. Geneza i podstawy formalne budowy Sieci.....	6
I.2. Faza pierwsza prac: sondaż zainteresowania powiatów przystąpieniem do Sieci i komentarz do wyników sondażu (sierpień – październik 2003).....	6
I.3. Faza druga prac: Harmonogram budowy, uzgodnienia i prezentacja planowanej Sieci na forum krajowym i europejskim (październik – grudzień 2003)7	7
I.4. Faza trzecia prac: projekt organizacji na terenie polski drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii (trzecia dekada 2004 do nadal).....	8

CZĘŚĆ DRUGA RAPORTU – KONTYNUACJA PRAC NAD STRATEGIĄ EKOENERGETYCZNĄ POWIATÓW.....	10
II.1. Dotychczasowe doświadczenia i wyniki prac.....	10
II.2. Zastosowanie modelu SAFIRE do planowania energetycznego na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.....	10
II.3. Model SAFIRE–LP: próba modyfikacji i rozszerzenia zakresu zastosowań modelu SAFIRE.....	11

CZĘŚĆ TRZECIA RAPORTU – UDZIAŁ RADY KONSULTACYJNEJ ZPP W PROJEKTACH REALIZOWANYCH PRZEZ PARTNERÓW.....	13
III.1. Projekt SUSTAINER–AC.....	13
III.2. Projekt bliźniaczy PHARE „Regulacja rynku energii w Polsce”.....	15

CZĘŚĆ CZWARTA RAPORTU – PRACE WŁASNE RADY KONSULTACYJNEJ ZPP.....	16
IV.1. Działalność doradczą i opiniotwórczą Rady.....	16
IV.2. Działalność publicystyczną Rady.....	16
IV.3. Prace organizacyjne Rady.....	16

PODSUMOWANIE RAPORTU I WNIOSKI.....	18
ZAŁĄCZNIKI.....	19

Załącznik 1 – Stowarzyszenie dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (SWER).....	19
Załącznik 2 – Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC).....	19
Załącznik 3 – Program Inteligentna Energia dla Europy (IEE).....	19
Załącznik 4 – Uchwała własna nr 13/RK ZPP/02 Rady Konsultacyjnej ZPP z dnia 10.12.2002 roku; Uchwała nr 4/03 Zarządu Związku Powiatów Polskich (§ 3 Uchwały) z dnia 11.02.2003 roku.....	21
Załącznik 5 – Powiaty przystępujące do sieci oraz ich rozproszenie w poszczególnych województwach.....	22
Załącznik 6 – Program Europejskiej Konferencji na temat zrównoważonych systemów energetycznych na szczeblu lokalnym – Bruksela, 26–27 listopad 2003.....	23
Załącznik 7 – Tezy wystąpienia Józefa Neterowicza na Europejskiej Konferencji na temat zrównoważonych systemów energetycznych na szczeblu lokalnym – Bruksela, 26–27 listopad 2003.....	25
Załącznik 8 – List intencyjny EC BREC w sprawie planowanej drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii.....	25
Załącznik 9 – Szkic koncepcyjny drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii.....	26
Załącznik 10 – Sprawozdanie ze spotkania informacyjno – organizacyjnego nt. inicjatywy ManagEnergy oraz programu energetycznego UE „Inteligentna Energia dla Europy”.....	29
Załącznik 11 – Fragment listu intencyjnego EC BREC do ZPP w sprawie współpracy nad realizacją projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”.....	33
Załącznik 12 – Cele i zakres działania oraz skład Komitetu Doradczego projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”.....	35
Załącznik 13 – Pismo Dyrektora EC BREC wyrażające podziękowanie Radzie Konsultacyjnej ZPP za współpracę w związku z zakończeniem projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”.....	35
Załącznik 14 – Opis faz projektu RERUM.....	35
Załącznik 15 – Formularz zgłoszenia ZPP do projektu SAFIRE–LP.....	37
Załącznik 16 – Pismo wyrażające zgodę na przesunięcie terminu zakończenia projektu SAFIRE–LP.....	38
Załącznik 17 – Formularz zgłaszający udział ZPP w realizacji projektu SUSTAINER–AC.....	39
Załącznik 18 – List Komisji Europejskiej potwierdzający przyjęcie projektu SUSTAINER–CEEC do weryfikacji.....	40
Załącznik 19 – Zaproszenie na konferencję w ramach projektu bliźniaczego PHARE „Regulacja rynku energii w Polsce”.....	41
Załącznik 20 – Projekt SusCom „Zrównoważona Polityka i Rozwój Energetyczny Samorządów”.....	42
Załącznik 21 – Wystąpienie pn. „Energia odnawialna w polityce regionalnej i lokalnej z punktu widzenia powiatów polskich” wygłoszone na Konferencji pn. „Wymiana doświadczeń UE z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnych”.....	43

WPROWADZENIE

Nawiązanie do edycji poprzednich Raportów

Wydawnictwo Raportów ze strategii ekoenergetycznej powiatów zainicjowała edycja z października 2001 roku, wydana w nakładzie drukarskim i w wersji internetowej. Edycja ta stanowiła próbę podsumowania zorganizowanej działalności na rzecz strategii ekoenergetycznej powiatów, którą podjął Związek Powiatów Polskich wraz z instytucjami partnerskimi w 2000 roku.

Niniejsza, trzecia z kolei edycja pn. „III Raport ze strategii ekoenergetycznej powiatów polskich” obejmuje okres sprawozdawczy od stycznia 2003 do lutego 2005 roku i podobnie jak poprzednie zawiera:

- informację o ważniejszych wydarzeniach w tym okresie, będących wynikiem zorganizowanej działalności na rzecz strategii ekoenergetycznej powiatów;
- prezentację animatorów i uczestników tej działalności oraz wspierających ją organizacji partnerskich.

Wyjaśnijmy, że pojęcie: „zorganizowana działalność na rzecz strategii ekoenergetycznej powiatów” ma na celu uściślenie zakresu rzeczowego Raportu i oznacza:

- ograniczenie jego zawartości do przedsięwzięć systemowych, najczęściej o zasięgu i znaczeniu ponadlokalnym, bądź ogólnokrajowym,
- uwzględnienie w Raporcie głównie tych przedsięwzięć, których organizatorem, bądź partnerem był Związek Powiatów Polskich i jego Rada Konsultacyjna ds. strategii ekoenergetycznej powiatów.

Wychodząc naprzeciw indywidualnym inicjatywom, nie mieszczącym się w obszarze „zorganizowanej działalności na rzecz strategii ekoenergetycznej powiatów”, ZPP rozbudował swoją stronę internetową o opcję „Energia odnawialna”. Link do tej opcji oznaczony jest symbolem „ec” w pomarańczowym kółku w wybranym powiecie (gminie). Dzięki temu każdy zainteresowany powiat (gmina) może wpisywać w swojej edycji projekty związane z ekoenergetyką i inne informacje odnośnie zagospodarowania odnawialnych zasobów energii.

Zainteresowanych treścią dwóch poprzednich edycji Raportów uprzejmie informujemy, że podobnie jak i obecna trzecia edycja są one udostępnione na stronach internetowych Związku Powiatów Polskich i Stowarzyszenia dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (www.zpp.pl i www.swer.org).

Rada Konsultacyjna ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatów i jej Partnerzy

Rada Konsultacyjna ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatów, zwana dalej Radą, została powołana 13 stycznia 2001 roku na mocy stanowiska Związku Powiatów Polskich. Rada jest organem doradczym ZPP, który zasięga jej opinii i oczekuje jej inicjatyw w sprawach związanych z działalnością publiczną powiatów w zakresie ekoenergetyki komunalnej. Opinie Rady posiadają dla ZPP moc zaleceń.

Do właściwości Rady należy w szczególności:

- kreowanie strategii ekoenergetycznej powiatów, z uwzględnieniem wykorzystania potencjalnych zasobów energii odnawialnych;
- inicjowanie i opiniowanie racjonalnych rozwiązań w ww. zakresie pod względem: organizacyjno – prawnym, technicznym, ekonomiczno – finansowym, z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z członkostwa Polski w UE;
- reprezentowanie, z upoważnienia ZPP, jego polityki ekoenergetycznej wobec partnerów zewnętrznych oraz w przedsięwzięciach związanych z tą polityką.

W skład Rady wchodzi (stan na dzień powołania Rady):

Przedstawiciele samorządów powiatowych (w kolejności alfabetycznej): Jankowski Antoni – Prezes Zarządu ZPP, Krupa Marek – Sekretarz Powiatu w Kazimierzy Wielkiej, Krzysztoń Adam – Starosta Łańcucki, Majka Zbigniew – Starosta Nyski, Nejman Jolanta – Członek Zarządu Starostwa Powiatowego w Zgierzu, Niewiara Krzysztof – prawnik ZPP, Zieliński Andrzej – Starosta Żywiecki.

Przedstawiciele Zarządów Wojewódzkich (jw.): Kichman Jacek – Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Świader Mariusz – Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Przedstawiciele nauki (jw.): Koziół Joachim – prof. dr inż., Politechnika Śląska, Kozub-Ciembroniewicz Wiesław – prof. dr n. praw., Uniwersytet Jagielloński.

Przedstawiciele placówek i organizacji zagranicznych działających w Polsce (jw.): Freese Niels – Radca Ambasady Królestwa Danii w Polsce ds. Ochrony Środowiska i Energetyki, Neterowicz Józef – Dyrektor polskiego przedstawicielstwa Firmy Radsan Intervex AB. (dokooptowany do Rady w 2004 roku)

Posel na Sejm RP: Wycisło Eugeniusz – poprzednio: Przewodniczący Konwentu Powiatów Śląskich, Starosta Mikołowski.

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Przedstawiciele organizacji partnerskich (jw.):
Huzarewicz Jan – Wiceprezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Rago Włodzimierz – Prezes Zarządu Stowarzyszenia dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (SWER), Tymowski Henryk – Wiceprezes Południowego Koncernu Energetycznego (PKE S.A.), Wiśniewski Grzegorz – Dyrektor Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC).

Eksperti ds. ekoenergetyki komunalnej (jw.): Cielecka Elżbieta – „SYNERGIA” s.c., Cielecki Stanisław – „SYNERGIA” s.c., Skorut Adam – Skorut Import – Eksport Sp. z o.o., Myślenice.

Radą kieruje 3 osobowe prezydium – Zarząd Rady. W skład Zarządu wchodzi: Włodzimierz Rago – Przewodniczący oraz Jolanta Nejman i Henryk Tymowski.

Partnerami strategicznymi Rady są:

- Stowarzyszenie dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (SWER) – zwane dalej Stowarzyszeniem SWER;
- Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC) – zwane dalej EC BREC.

Stowarzyszenie SWER jest rzecznikiem i animatorem powiatów odnośnie ich stanowienia o ekoenergetyce komunalnej na własnym terenie, przynajmniej w zakresie koordynacyjnym. Współpraca Stowarzyszenia SWER z ZPP posiada długą i bogatą tradycję, zresztą nie tylko w ww. zakresie. Przy Stowarzyszeniu SWER umocowany jest Sekretariat Rady, którego obsługę prowadzi Stowarzyszenie. *Syntetyczną prezentację Stowarzyszenia SWER zamieszczono w Załączniku 1.*

EC BREC i ZPP/Rada nawiązały porozumienie o współpracy w kwietniu 2001 roku. Od tego czasu współpraca ta przyjęła formę partnerstwa strategicznego, zwłaszcza w zakresie „Planowania ekoenergetycznego na szczeblu powiatu” (vide powiaty: tarnogórski, lidzbarski, działowski). *Syntetyczną prezentację EC BREC zamieszczono w Załączniku 2.*

Partnerami współpracującymi z Radą w zakresie projektów wykonanych w okresie sprawozdawczym są następujące osoby prawne i fizyczne:

- w projekcie budowy na bazie powiatów polskich sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii: Firma Radsan Intervex AB w osobie Józefa Neterowicza;
- w adaptacji modelu SAFIRE do zarządzania energią na poziomie samorządów terytorialnych:
 - √ Firma brytyjska Energy for Sustainable Development Ltd (ESD) w osobie Mark'a Whiteley,

- √ Marcin Włodarski – EC BREC,
- √ Rafał Rudka – Asystent Prezesa Zarządu Związku Powiatów Polskich;
- w projekcie SUSTAINER–AC w zakresie promocji i edukacji zrównoważonego rozwoju energetycznego na poziomie powiatów: Firma Badania Systemowe (EnerSys) Sp. z o.o. w osobie dr inż. Henryka Gaja;
- w projekcie bliźniaczym PHARE pn. „Regulacja rynku energii w Polsce”:
 - √ Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej – Departament Bezpieczeństwa Energetycznego,
 - √ Duński Urząd Energetyki,
 - √ Południowy Koncern Energetyczny (PKE S.A.) – EC Katowice;
- w projekcie SusCom „Zrównoważona polityka i rozwój energetyczny samorządów terytorialnych”: EC BREC w osobie Tomasza Lachowicza.

Kalendarium ważniejszych prac Rady Konsultacyjnej ZPP w okresie sprawozdawczym

08.2003 – do nadal

Budowa na bazie powiatów polskich sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii:

- sierpień – październik 2003: sondaż zainteresowania powiatów przystąpieniem do sieci;
- październik – grudzień 2003: opracowanie wyników sondażu, uzgodnienia i prezentacja planowanej sieci na forum krajowym i europejskim;
- trzecia dekada 2004 do nadal: projekt organizacji na terenie Polski drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. Energii.

01.2003 – 06.2004

(kontynuacja prac podjętych w 2002 roku)

Adaptacja modelu SAFIRE do zarządzania energią na poziomie samorządów terytorialnych (także powiatowych).

07.2003 – 10.2003

Projekt SUSTAINER–AC w zakresie promocji i edukacji zrównoważonego rozwoju energetycznego na poziomie powiatów (oferta wykonawcza projektu).

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

01.2003 – 06.2004

Projekt bliźniaczy PHARE pn. „Regulacja Rynku Energii w Polsce” (udział Rady w projekcie na zasadzie stałego konsultanta)

01.2003 – 10.2004

(kontynuacja prac podjętych w 2002 roku)

Prace w Komitecie Doradczym projektu SusCom pn. „Zrównoważona polityka i rozwój energetyczny samorządów terytorialnych” na zasadzie stałego członka Komitetu (II etap projektu).

01.2003 – 01.2005

Konferencje krajowe i zagraniczne, ważniejsze seminaria i spotkania z czynnym udziałem członków, bądź reprezentantów Rady:

- 26–27.06.2003: Polsko–Niemiecka Konferencja „Energia odnawialna w Niemczech i w Polsce” – Politechnika Łódzka;
- 26–27.11.2003: Europejska Konferencja na temat zrównoważonych systemów energetycznych na szczeblu lokalnym – Bruksela;
- 16–17.01.2004: Międzynarodowa Konferencja nt. „Wymiana doświadczeń UE w wykorzystaniu źródeł energii odnawialnej i w ochronie klimatu w Polsce i krajach kandydujących do UE” – Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
- 09.02.2004: Konferencja w siedzibie Stowarzyszenia SWER/Sekretariatu Rady w sprawie tzw. projektu bliźniaczego PHARE pn. „Regulacja Rynku Energii w Polsce” realizowanego przez Duńską Agencję Energii i Ministerstwo Gospodarki;
- 24–25.05.2004: Konferencja kończąca projekt SAFIRE-LP koordynowany przez Firmę brytyjską ESD (Energy for Sustainable Development Ltd) – Bratysława;
- 12.10.2004: Spotkanie organizacyjno-informacyjne w sprawie przygotowania stanowiska dotyczącego polskiej sieci specjalistów na bazie powiatów w celu przedstawienia go na forum Konferencji Europejskiej w Grenoble (patrz niżej) – w warszawskim biurze EC BREC;
- 27–29.10.2004: Europejska Konferencja pt. „Intelligent Energy in Municipalities of the New Member States, Candidate Countries and the Western Balkans” – Grenoble;
- 21.01.2005: Spotkanie koordynacyjne zorganizowane przez Radę w sprawie organizacji na terenie Polski drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. Energii.

01.2003 – 01.2005

Prace własne Rady. Działalność: doradcza, opinotwórcza, publicystyczna oraz prace organizacyjne Rady.

CZĘŚĆ PIERWSZA RAPORTU – BUDOWA NA BAZIE POWIATÓW POLSKICH SIECI SPECJALISTÓW DS. ENERGETYKI ODNAWIALNEJ I POSZANOWANIA ENERGII

I.1. Geneza i podstawy formalne budowy Sieci

W 2001 roku Komisja Europejska podjęła inicjatywę p.n. ManagEnergy (www.ManagEnergy.net), której celem jest wspieranie działalności regionalnych i lokalnych podmiotów zorientowanych na zagospodarowanie odnawialnych źródeł energii i poszanowanie energii. W krajach członkowskich UE, w tym także w Polsce, występuje wiele podmiotów o takiej orientacji. Należą do nich różne agencje, fundacje i stowarzyszenia oraz liczne organizacje komunalne. Jednak działalność tych podmiotów jest nie zawsze i nie wszędzie skuteczna, wskutek rozmaitych powodów obiektywnych i subiektywnych. Są to: brak koordynacji i współpracy, rozproszenie i słaba kondycja, niedostatek środków finansowych, unormowań prawnych, wymiany informacji itp. Jak wynika z doświadczenia niektórych krajów europejskich, dobrym sposobem na poprawę efektywności działania ww. podmiotów, jest budowa na ich bazie, Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii. Inicjatywa ManagEnergy wspiera takie rozwiązania integracyjne w skali poszczególnych krajów członkowskich UE i wspomaga je stosownymi programami pomocowymi. Należą do nich przede wszystkim:

- 6-ty Ramowy Program na rzecz Badań i Rozwoju Technologicznego (6 PR);
- Program „Inteligentna Energia dla Europy” (IEE).

Zwłaszcza Program IEE, z budżetem określonym na lata: 2003–2006 i 2007–2012, jest z założenia przeznaczony do finansowania działalności omawianych podmiotów, w tym budowanie na ich bazie krajowych Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii. *Opis i strukturę programu IEE przedstawiono w Załączniku 3.*

Prace nad budową polskiej Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii podjęto w 2002 roku. Inicjatorami była Rada Konsultacyjna ZPP i EC BREC. W trakcie wielostronnych negocjacji przyjęto opcję budowy Sieci na bazie powiatów. Uzasadnienie przyjęcia takiej wła-

śnie opcji wynika z racjonalnych przesłanek, a ściślej z przekonania o właściwości powiatów do stanowienia o ekoenergetyce komunalnej na swoim terenie. W tym miejscu dodajmy, że jest to oryginalne polskie podejście w skali europejskiej. Podstawę formalną podjęcia prac nad budową krajowej Sieci specjalistów na bazie powiatów stanowiły następujące dokumenty:

- Uchwała własna nr 13/RK ZPP/02 Rady Konsultacyjnej ZPP z dnia 10.12.2002 roku;
- Uchwała nr 4/03 Zarządu Związku Powiatów Polskich (§ 3 Uchwały) z dnia 11.02.2003 roku;
- Wynik sondażu powiatów odnośnie ich zainteresowania budową i przystąpieniem do Sieci.

Ww. uchwały, *przedstawione w Załączniku 4*, umożliwiły przystąpienie do pierwszej fazy prac nad budową Sieci, a mianowicie do sondażu opinii powiatów odnośnie ich zainteresowania tym przedsięwzięciem.

I.2. Faza pierwsza prac: sondaż zainteresowania powiatów przystąpieniem do Sieci i komentarz do wyników sondażu (sierpień – październik 2003)

Sondaż zainteresowania powiatów polskich przystąpieniem do Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii przeprowadzono zwyczajowo w trybie ankietowania (patrz: inne sondaże opisane w poprzednich Raportach). Ankietę o treści uzgodnionej z Biurem ZPP rozesłano do wszystkich powiatów ziemskich i grodzkich na terenie kraju w drugiej dekadzie sierpnia 2003. Całość procedury sondażowej, tzn. redakcję i ekspedycję ankiet, serwis informacyjny dla powiatów, odbiór i weryfikację odpowiedzi respondentów oraz opracowanie wyników sondażu wykonał Sekretariat RK ZPP przy współudziale Biura Związku Powiatów Polskich.

Wg stanu na koniec września 2003 odpowiedzi na ankietę nadesłało łącznie 107 powiatów, w tym kilka nich zgłosiło więcej niż jednego specjalistę. W późniejszym terminie akces przystąpienia do Sieci zgłosiły 2 towarzyszenia. Wyniki sondażu skomentowano poniżej.

- w odniesieniu do łącznej liczby powiatów w kraju (379) udział zgłoszonych do Sieci wynosi ponad 28% i blisko 34% w odniesieniu do powiatów zrzeszonych w ZPP (316);
- w planie przestrzenno-administracyjnym kraju powiaty zgłoszone do Sieci występują w każdym z szesnastu województw. Ich rozkład w poszczególnych województwach jest stosunkowo równomierny i wydaje się być proporcjo-

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

nalny do powierzchni tych województw i liczby wchodzących w ich skład powiatów;

- Przytoczone spostrzeżenia dowodzą o słuszności przyjętej opcji budowy na bazie powiatów krajowej Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii:
 - √ przeprowadzony sondaż wykazał ewidentne zainteresowanie powiatów przystąpieniem do Sieci,
 - √ zainteresowanie to nie słabnie pomimo upływu czasu od przeprowadzanego sondaż,
 - √ relatywnie duża liczba powiatów zgłoszonych do Sieci i ich równomiernie rozmieszczenie w planie przestrzenno-administracyjnym Polski zapewniają reprezentatywność Sieci dla całego kraju,
 - √ co istotnie, pod względem dużej liczby specjalistów oraz gęstości i jednorodności struktury planowanej Sieci wyróżnia się ona wśród funkcjonujących już, podobnych sieci w innych krajach europejskich.

W Załączniku 5, w układzie dla poszczególnych województw, podano wykaz powiatów, które zgłosiły specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii. Wykaz ten uzupełniają 2 stowarzyszenia.

I.3. Faza druga prac: Harmonogram budowy, uzgodnienia i prezentacja planowanej Sieci na forum krajowym i europejskim (październik – grudzień 2003)

Na podstawie wyniku przeprowadzonego sondażu powiatów, Rada Konsultacyjna ZPP w porozumieniu z Zarządem i Biurem ZPP, przyjęła następujący harmonogram budowy i wdrożenia Sieci:

- Zadanie: opracowanie założeń programowych, dokumentacji formalno-prawnej (statut, regulamin pracy, ...) i projektu planu działalności Sieci. Termin wykonania: październik – listopad 2003;
- Zadanie: przygotowanie i przeprowadzenie krajowej konferencji uczestników Sieci z udziałem organizacji partnerskich, sponsorów i przedstawicieli Komisji Europejskiej. Cele Konferencji: przyjęcie dokumentów wymienionych w poprzednim zadaniu, określenie niezbędnego oprzyrządowania Sieci (baza danych, system wymiany informacji, mechanizm finansowania, ...) i szeroko pojęta promocja Sieci. Termin wykonania: listopad – grudzień 2003;

- W przypadkach dotrzymania terminów realizacji ww. zadań, założono ostrożnie, że wdrożenie planowanej Sieci może nastąpić w drugiej połowie 2004 roku.

Z przyczyn niezawinionych przez Radę Konsultacyjną ZPP terminy realizacji wymienionych zadań uległy znacznemu opóźnieniu, na co złożyły się następujące powody:

- po stronie Komisji Europejskiej – przedłużająca się procedura ustanowienia i wdrożenia programu pomocowego IEE i terminarza składania wniosków o środki pomocowe z tego programu (odpowiednio: marzec i maj 2004);
- po stronie Rządu Polskiego – opóźnione przystąpienie do programu IEE przy jednoczesnej zaległości w opłacie stosownej składki członkowskiej;
- po stronie różnych krajowych ośrodków decydenckich i opiniotwórczych – kontestacja budowy na bazie powiatów polskiej Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii.

Ostatni z wymienionych powodów jest przede wszystkim następstwem braku regulacji w polskim ustawodawstwie odnośnie umocowania powiatów w sferze energetyki komunalnej. Rada Konsultacyjna ZPP, już od chwili jej powołania, podjęła działalność zmierzającą do zmiany tego stanu prawnego. Na obecnym etapie prac nad budową Sieci nawiązano do tej działalności, koncentrując się na lobbingu oraz aktywnej prezentacji wykonanych już zadań projektowanej Sieci.

Lobbing Sieci i prezentację wykonanych zadań na forum krajowym prowadzono w formie wystąpień na sympozjach i konferencjach, w publikacjach oraz w trybie konsultacji. Ważniejsze pozycje tej działalności przedstawione są w kalendarium prac Rady Konsultacyjnej (patrz: wprowadzenie do niniejszego Raportu).

Na szczególne wyróżnienie zasługuje prezentacja na forum europejskim prac nad budową polskiej Sieci specjalistów. Prezentację tę ułatwił poprzedzający ją ciąg następujących wydarzeń. Przypomnijmy:

- W kwietniu 2001 roku nawiązano partnerskie porozumienie o współpracy pomiędzy ZPP/Radą Konsultacyjną ZPP a EC BREC. Na mocy tego porozumienia oraz późniejszych ustaleń, EC BREC w osobie Dyrektora tej Instytucji, podjął się reprezentowania ZPP w inicjatywie ManagEnergy;
- Dodajmy, że Dyrektor EC BREC, dr inż. Grzegorz Wiśniewski, jest członkiem Grupy Doradczej ww. inicjatywy (ManagEnergy Reflection Group), co dobrze rokowało przybliżeniu Komisji Europejskiej działalności ZPP dotyczącej

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

energetyki odnawialnej i poszanowania energii. Rozwój wydarzeń potwierdził trafność tego rokowania;

- Wskutek systematycznej informacji dostarczonej Komisji Europejskiej o doświadczeniach powiatów polskich takich jak: tworzenie powiatowych strategii ekoenergetycznych, rozwój zagospodarowania odnawialnych zasobów energii itp., zaistniała możliwość prezentacji na forum Komisji projektowanej polskiej Sieci specjalistów;
- Zaproszenie w tej sprawie wystosowane zostało w trzecim kwartale 2003 roku i dotyczyło bezpośredniego udziału ZPP w dorocznej Konferencji organizowanej 26–27 listopada 2003 roku w Brukseli przez Komisję w ramach inicjatywy ManagEnergy. *Program Konferencji przedstawiono w Załączniku 6.*

Związek Powiatów Polskich reprezentował na Konferencji Józef Neterowicz – Dyrektor marketingu na Polskę szwedzkiej firmy Radscan Intervex AB. *Tezy wystąpienia na Konferencji Józefa Neterowicza przedstawiono w Załączniku 7.* Na szczególne wyróżnienie zasługuje aktywny i kompetentny udział Józefa Neterowicza w Konferencji, zarówno w jej części plenarnej jak również w posiedzeniach panelowych. Opinię w tej sprawie wyraża pismo uczestnika Konferencji Grzegorza Wiśniewskiego do Włodzimierza Rago, którego odnośny fragment przytaczamy poniżej:

„Panie Prezesie, na początku chciałbym pogratulować udziału ZPP w konferencji nt. lokalnych działań w ekoenergetyce zorganizowanej przez Komisję Europejską w Brukseli w dniach 26–27 listopada br. Chcę podkreślić, że ZPP jako jedyny związek samorządów terytorialnych z krajów akcesyjnych UE był reprezentowany na konferencji w sposób aktywny i dobitny. Wystąpienia przedstawiciela ZPP Józefa Neterowicza w panelu dyskusyjnym podsumowującym konferencję były miłym akcentem zwracającym uwagę na potrzeby krajów akcesyjnych oraz na Polskę i ZPP. Proszę za Pana pośrednictwem przekazać moje uznanie na ręce Zarządu ZPP i Prezesa Węgrzyna. Osobiście uczestniczyłem także w imprezie towarzyszącej – posiedzeniu grupy doradczej Komisji Europejskiej tzw. ManagEnergy Reflection Group w dniu 26 listopada, gdzie dyskutowana była działalność różnych sieci samorządowych działających w ekoenergetyce w Europie i miałem okazję mówić o Państwa działalności związanej z tworzeniem sieci ekspertów. Przedstawicielom Komisji Europejskiej i przedstawicielom zrzeszeń samorządów i sieci lokalnych agencji z całej Europy przekazałem informacje o ponad stu potwierdzonych ekspertach – reprezentantach powiatów zrzeszonych w ZPP (większą ilość ekspertów lokalnych zidentyfikowali tylko Szwedzi). Wydaje się, że stajecie się Państwo ważnym partnerem Komisji

Europejskiej i fakt ten należałoby wykorzystać. Sugeruję jeszcze jedno drobne działanie, aby ZPP potwierdził aktywny udział w działaniach Komisji Europejskiej.”

I.4. Faza trzecia prac: projekt organizacji na terenie polski drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii (trzecia dekada 2004 do nadal)

Lobbying i systematyczna prezentacja na forum krajowym i europejskim doświadczeń powiatów polskich w zakresie energetyki odnawialnej oraz zaawansowania prac nad budową Sieci specjalistów przelożyły się na dobrą lokatę Polski w inicjatywie ManagEnergy (patrz: poprzedni rozdział Raportu). Należy przypuszczać, że między innymi okoliczności te skłoniły Komisję Europejską do propozycji zorganizowania na terenie Polski prestiżowej drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii i powierzenia funkcji głównego jej organizatora Związkowi Powiatów Polskich. Dodajmy, że pierwsza taka Konferencja odbyła się w Stutgarcie w czerwcu 2004 roku. Termin drugiej Konferencji planowanej w Polsce przewidywany jest w miesiącu lutym 2006 roku.

W Załączniku 8 przytoczono list intencyjny EC BREC w sprawie planowanej Konferencji, a w Załączniku 9 proponowany szkic koncepcyjny jej tematyki. W nawiązaniu do tych załączników w dniu 12 października 2004 roku odbyło się w warszawskiej siedzibie EC BREC spotkanie informacyjne Stron zainteresowanych planowaną Konferencją. Obszerne fragmenty notatki ze spotkania przytoczono w Załączniku 10.

Przyjęcie przez ZPP funkcji głównego organizatora planowanej Konferencji wiąże się z jej dofinansowaniem ze środków UE, a ściślej, wystąpieniem o przyznanie tych środków w trybie skierowania do Komisji Europejskiej stosownego wniosku. W związku z tym oraz ze względu na przygotowanie organizacyjne planowanej Konferencji, odbyło się z inicjatywy Rady Konsultacyjnej ZPP spotkanie koordynacyjne. Notatka z tego spotkania zamieszczona jest poniżej.

NOTATKA ZE SPOTKANIA W SPRAWIE DRUGIEJ EUROPEJSKIEJ KONFERENCJI SAMORZĄDOWYCH EKSPERTÓW DS. ENERGII

Spotkanie odbyło się 21 stycznia 2005 roku w warszawskiej siedzibie Biura Związku Powiatów Polskich.

Obecni na spotkaniu:

1. Grzegorz Wiśniewski – Dyrektor EC BREC

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

2. Marcin Włodarski – EC BREC
3. Zdzisław Matysiak – Prezes Zarządu Stowarzyszenia „Ekoenergia Cieszyn”
4. Rafał Rudka – Asystent Prezesa Zarządu ZPP
5. Włodzimierz Rago – Przewodniczący Rady Konsultacyjnej ZPP.

ków UE, został opracowany i wysłany do Brukseli w przewidzianym terminie.

W związku z zaangażowaniem ZPP w inicjatywie Komisji Europejskiej pod nazwą ManagEnergy i podjęciem w ramach tej inicjatywy budowy na bazie powiatów polskich Sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii, zaistniała możliwość zorganizowania w Polsce drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. Energii. Planowany termin Konferencji: luty 2006, główny organizator: ZPP, przy współudziale EC BREC i Stowarzyszeń Energie Cities z krajów członkowskich UE.

EC BREC przygotowało dla obecnych na spotkaniu następujące materiały:

- szkic koncepcyjny planowanej Konferencji,
- formularz wniosku do Komisji Europejskiej o dofinansowanie planowanej Konferencji.

Postanowiono co następuje:

1. ZPP wyraża zgodę na objęcie funkcji głównego organizatora planowanej Konferencji i powierza obowiązki koordynacyjne w tym zakresie Radzie Konsultacyjnej ZPP. Powyższe postanowienie musi być potwierdzone w zwyczajowym trybie przez właściwy organ Związku.
2. Powołuje się Zespół Koordynacyjny dla przygotowania Konferencji w składzie (w kolejności alfabetycznej): Zdzisław Matysiak, Józef Neterowicz, Włodzimierz Rago, Rafał Rudka, Marcin Włodarski,. W miarę potrzeby do ww. Zespołu mogą być dokooptowani dalsi specjaliści.
3. Ze względu na krótki termin złożenia w Brukseli wniosku o dofinansowanie planowanej Konferencji (koniec stycznia 2005) zadania bieżące w tym zakresie będą ustalane i wykonywane w trybie bezpośrednich relacji pomiędzy: EC BREC, ZPP, Rada Konsultacyjna ZPP.
4. Rozważono potrzebę zorganizowania jeszcze w roku bieżącym krajowej konferencji samorządów powiatowych, które zgłosiły akces do Sieci specjalistów na bazie powiatów polskich. Celem tej konferencji byłaby aktualizacja Sieci, nadanie jej statusu i ustalenie zakresu działalności.

Notatkę sporządził Włodzimierz Rago

Katowice, 22 stycznia 2005

Według stanu na dzień 31 stycznia 2005 roku, komplet materiałów składających się na całość wniosku o dofinansowanie planowanej Konferencji ze środ-

CZĘŚĆ DRUGA RAPORTU – KONTYNUACJA PRAC NAD STRATEGIĄ EKOENERGETYCZNĄ POWIATÓW

II.1. Dotychczasowe doświadczenia i wyniki prac

W drugim kwartale 2002 roku z inicjatywy i z czynnym udziałem Rady Konsultacyjnej ZPP opracowana została w trybie procedury warsztatowej „Strategia ekoenergetyczna Powiatu Tarnogórskiego” zwana dalej „Strategią...”. Wynik tego przedsięwzięcia w postaci oficjalnej dokumentacji rozwojowej został przyjęty przez Radę Powiatu i powierzony Zarządowi do realizacji. Dodajmy że „Strategia...” stanowi dokument pionierski w skali kraju i jest pomyślana jako rozwiązanie modelowe do upowszechniania w innych powiatach polskich. Szczegóły dotyczące „Strategii...” i jej wykonania zamieszczone są w II Raporcie oraz na stronach internetowych ZPP, Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach i Stowarzyszenia SWER.

Opisane wyżej doświadczenie zbiegło się z podjęciem przez EC BREC prac nad pilotowym projektem „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”, który to projekt pod względem formy i treści można traktować jako odpowiednik strategii ekoenergetycznej. Przypomnijmy ważniejsze informacje o tym projekcie:

- Zamawiający wykonanie projektu – polskie Ministerstwo Środowiska;
- Finansujący realizację – brytyjski Fundusz Rządowy Know How Fund;
- Wykonawcy – EC BREC i brytyjska Firma Energy Sustainable Development Ltd (ESD);
- ZPP/Radzie Konsultacyjnej ZPP powierzono w projekcie status uczestnika;
- Algorytm projektu, bazujący na wykorzystaniu modelu SAFIRE, autoryzowanego przez Firmę ESD, został poprzednio przetestowany w Wielkiej Brytanii i w innych krajach europejskich w ramach programu ALTENER;
- Realizację projektu założono w okresie 15 miesięcy od jego rozpoczęcia, tj. od wyboru podmiotu samorządowego na szczeblu lokalnym, dla którego projekt ten będzie wykonany.

W marcu 2001 roku, za pośrednictwem Rady Konsultacyjnej ZPP, EC BREC wystąpił do Zarządu ZPP z zaproszeniem do współpracy w realizacji

opisanego wyżej projektu, która obejmowałaby w szczególności:

- patronat Związku nad wykonaniem projektu;
- udział przedstawiciela Związku w Komitecie Doradczym projektu na zasadzie stałego członka.

Przyjęcie przez Związek ww. zaproszenia, a w następstwie udział przedstawiciela ZPP w osobie Włodzimierza Rago w Komitecie Doradczym projektu umożliwiły:

- wynegocjowanie opcji, że reprezentantem szczebla lokalnego, dla którego projekt będzie wykonany powinien być samorząd powiatowy;
- zacieśnienie partnerskiej współpracy pomiędzy ZPP i EC BREC, zwłaszcza w przedmiocie energetyki odnawialnej.

W załączniku 11 przedstawiono fragment listu intencyjnego EC BREC do ZPP w sprawie współpracy nad realizacją projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”, a w załączniku 12 cele, zakres działania i skład Komitetu Doradczego pilotującego ww. projekt.

II.2. Zastosowanie modelu SAFIRE do planowania energetycznego na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii

Wynegocjowana w Komitecie Doradczym opcja, że adresatem omawianego projektu będzie samorząd powiatowy, uruchomiła dalszą procedurę postępowania, a mianowicie wybór tego samorządu w rybie konkursowym. Konkurs wyłonił ex aequo 2 powiaty: Lidzbark Warmiński i Działdowo, przy czym w przypadku tego ostatniego, proces projektowania przebiegał nieco odmiennie.

Zastosowanie modelu SAFIRE w projekcie planowania energetycznego na szczeblu lokalnym wymagało odpowiedniej adaptacji tego modelu. Jak wspomniano w poprzednim rozdziale model SAFIRE (Strategic Assessment Framework for the Implementation of Rational Energy) był testowany z powodzeniem w różnych krajach europejskich oraz do programowania rozwoju energetyki odnawialnej w skali Unii Europejskiej, a więc w obrębie makrostrukturalnym. Stąd, zastosowanie tego modelu do planowania energetycznego na szczeblu powiatu a więc w skali mikrostrukturalnej, wymagało jego adaptacji.

Adaptacja modelu SAFIRE z przeznaczeniem do wykorzystania w projekcie dla Powiatu Lidzbarskiego, dodajmy: przeprowadzona profesjonalnie przez EC BREC i ESD, umożliwiła realizację tego projektu w przewidzianym terminie. W trzecim

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

kwartale 2002 roku zakończone zostały prace projektowe, a następnie przyjęcie tego projektu o znamionach strategii ekoenergetycznej przez Radę Powiatu. *W Załączniku 13 zamieszczono pismo Dyrektora EC BREC wyrażające podziękowanie Radzie Konsultacyjnej ZPP za współpracę w związku z zakończeniem projektu.* Obszerna informacja o projekcie wykonanym dla Powiatu Lidzbarskiego zamieszczona jest w II Raporcie (www.swer.org) oraz na stronach internetowych ZPP i Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim.

Zachowanie kompletności opisu prac zamieszczonego w niniejszym rozdziale wymaga przytoczenia krótkiej informacji o projekcie planowania energetycznego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii dla Powiatu Działdowskiego. Podobnie jak w przypadku Powiatu Lidzbarskiego, projekt miał na celu aktywne zaangażowanie władz samorządowych w długookresowe planowanie energetyki lokalnej na własnym terenie. Odmianę w procesie planowania stanowiły: narzędzie planistyczne w postaci programu pn. RERUM oraz nowy koordynator w postaci holenderskiej firmy CEA (Consultants on Energy and Environment). Projekt był współfinansowany przez Komisję Europejską z programu ALTENER i wykonany w okresie od 1 stycznia 2002 roku do 30 czerwca 2003 roku. *W Załączniku 14 przedstawiono syntetyczny opis poszczególnych faz projektu RERUM.*

II.3. Model SAFIRE–LP: próba modyfikacji i rozszerzenia zakresu zastosowań modelu SAFIRE

Propozycja współpracy ZPP/Rady Konsultacyjnej ZPP z EC BREC nad realizacją wymienionego w tytule zadania pojawiła się w marcu 2002 roku jako konsekwencja pomyślnych rezultatów wykorzystania modelu SAFIRE do planowania energetycznego dla Powiatu Lidzbarskiego. Zmodyfikowana wersja tego modelu, nazwana projektem SAFIRE–LP (Strategic Assessment Framework for the Implementation of Rational Energy–Local Planning), miała umożliwić między innymi:

- elastyczne zwiększanie jego zakresu zastosowań dla podstawowych jednostek samorządów terytorialnych dzięki wprowadzonym zmianom w algorytmach i strukturze baz danych;
- pozyskiwanie informacji o danych geograficznych z map cyfrowych.

W ramach projektu SAFIRE–LP, modyfikację oprogramowania oparto na doświadczeniach z procesów planowania za pomocą modelu SAFIRE. Modyfikacji ulegają: struktura bazy danych, rodzaje danych wprowadzanych do programu, algorytmy obliczeniowe dla oceny potencjału technicznego i ekonomicznego odnawialnych źródeł energii oraz efektów

ekonomicznych. Dodatkowo program wyposażono w moduł współpracy z programami z rodziny Systemów Informacji Geograficznej i Geodezyjnej. Pozwala to na szybkie i łatwe pozyskiwanie potrzebnych danych w ww. zakresie. Po dokonaniu modyfikacji, zaplanowano próbny proces modelowania energetycznego w celu przeglądu zarówno możliwości jak i niedociągnięć nowego modelu.

W projektach planowanych z wykorzystaniem modelu SAFIRE–LP powierzono Związkowi Powiatów Polskich status partnera i propozycję podjęcia następujących zadań:

- czynne uczestnictwo w spotkaniach projektowych;
- formułowanie oczekiwań odnośnie celów, jakie model ten miałby spełniać w odniesieniu do powiatów;
- promowanie i upowszechnienie wiedzy o modelu jako uniwersalnym narzędziu planistycznym.

Poniżej przedstawiono ważniejsze informacje odnośnie strony formalnej projektowania z wykorzystaniem modelu SAFIRE–LP:

- główni wykonawcy przedsięwzięcia – EC BREC i firma brytyjska ESD na zlecenie Komisji Europejskiej;
- źródło finansowania – 5ty Program Ramowy Komisji Europejskiej;
- zakres podmiotowy pilotażowej realizacji projektów opartych na wykorzystaniu modelu SAFIRE–LP obejmuje samorządy terytorialne w krajach: Litwa, Słowacja, Słowenia;

Na podstawie rekomendacji Rady Konsultacyjnej ZPP, Zarząd Związku wyraził gotowość przystąpienia do planowanego przedsięwzięcia. *W Załączniku 15 przytoczono dokument w tej sprawie z dnia 4 czerwca 2002 roku, sygnowany przez ówczesnego Prezesa Zarządu, a w Załączniku 16 pismo z dnia 26 kwietnia 2004 roku wyrażające zgodę na przesunięcie terminu przedsięwzięcia w związku z wynikłymi opóźnieniami w jego realizacji.*

W dniach 24-25.05.2004 roku odbyła się w Bratysławie konferencja podsumowująca wyniki przedsięwzięcia zrealizowanego w oparciu o wykorzystanie modelu SAFIRE-LP. ze strony polskiej w konferencji uczestniczyli: Rafał Rudka – ZPP i Marcin Włodarski – EC BREC. Przeprowadzono następującą ocenę przedsięwzięcia:

1. Sukces projektu był połowiczny ze względu na techniczne i metodyczne usterki programu. Wyniki generowane przez program nie odpowiadały sytuacji rzeczywistej, ilość dostępnych danych okazała się być niewystarczająca do uzyskania oczekiwanych wyników.

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

2. W opinii samorządów z Litwy, Słowacji i Słowenii dostosowanie SAFIRE-LP do warunków praktycznych wymagałoby bardziej gruntownego podejścia do modernizacji tego programu w oparciu o model SAFIRE, który dobrze sprawdzał się dotychczas na poziomie krajowym i regionalnym.

CZĘŚĆ TRZECIA RAPORTU – UDZIAŁ RADY KONSULTACYJNEJ ZPP W PROJEKTACH REALIZOWANYCH PRZEZ PARTNERÓW

III.1. Projekt SUSTAINER–AC

OPIS OFERTOWY PROJEKTU WG STANDARDÓW KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Nazwa projektu: „Narzędzia edukacyjne i decyzyjne służące uświadomieniu znaczenia i ułatwieniu zarządzania rozwojem zrównoważonym przez lokalnych mocodawców i decydentów w krajach akcesyjnych”

Akronim projektu: SUSTAINER–AC

Identyfikator: FP6–2003–Global–2

Obszar docelowy: FP6: 6.3.VIII.2e)

gdzie: 6.3 – Przemiana globalna i ekosystem; 6.3.VIII – Problemy przekrojowe: koncepcje i narzędzia zrównoważonego rozwoju; 6.3.VIII.2 – Opracowanie narzędzi służących ocenie ekorozwoju oraz włączeniu ekorozwoju do procesów decyzyjnych; 6.3. VIII. 2. e) – Programy edukacyjne dotyczące społecznych i ekonomicznych narzędzi służących wdrożeniu unijnej strategii zrównoważonego rozwoju na szczeblu unijnym i międzynarodowym (adresowane w szczególności do mocodawców i decydentów).

Instrument: Działania koordynacyjne

Nieprzekraczalny termin składania ofert:
09.10.2003 r.

Czas trwania: 24 miesiące

Szacunkowy budżet: 500 tysięcy euro

Ogólna koncepcja projektu

Wprowadzenie

Unia Europejska kładzie nacisk na ekologiczną równowagę i samowystarczalność rozwoju gospodarczego. Znajduje to odbicie w istniejących dokumentach programowych i regulacjach prawnych Unii i krajów członkowskich. W ostatecznym wymiarze zasady te są „konsumowane” przez społeczności lokalne i ich władze, czyli końcowe ogniwa w łańcuchu działań.

Pomyślne wdrożenie zasad ekorozwoju zależy od uświadomienia sobie znaczenia właściwie ukierunkowanego i skutecznego zarządzania na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Kluczowe znaczenie

ma szczebel najniższy – szczebel społeczności. Z jednej strony to właśnie tutaj ma miejsce realizacja koncepcji ekorozwoju, a z drugiej strony również na tym szczeblu wdrażanie koncepcji najbardziej zagraża doraźnym interesom, gdyż w imię korzyści przyszłych generacji już dziś ponoszone są ofiary. Dlatego odpowiednie kampanie uświadamiające i wysiłki skierowane na poprawę zarządzania zrównoważonym rozwojem są najbardziej skuteczne i potrzebne właśnie na szczeblu społeczności lokalnych i ich władz.

Cele

Proponowany projekt ma na celu: wzrost świadomości znaczenia zrównoważonego rozwoju, łatwiejsze zarządzanie zrównoważonym rozwojem na szczeblu społeczności lokalnej w krajach akcesyjnych.

Środki osiągnięcia celów – „elementy dostawy”

Założone cele zostaną osiągnięte poprzez:

1. Opracowanie odpowiednio skonstruowanego, wysokiej jakości pakietu informacyjnego obejmującego następujące tematy:

- główne pojęcia zrównoważonego rozwoju wyjaśniające zasadę równowagi ekologicznej;
- zasady polityki UE dotyczące zrównoważonego rozwoju;
- instrumenty polityczne przewidziane jako narzędzia wdrażania polityki.

Informacje będą adresowane do administracji lokalnych (np. w Polsce do powiatów i gmin – najniższego szczebla administracji państwowej) i posłużą jako materiał metodologiczny na potrzeby szkolenia i rozwijania świadomości zrównoważonego rozwoju.

2. Opracowanie łatwego w stosowaniu pakietu decyzyjnego dot. zrównoważonego rozwoju.

Pakiet pomoże decydentom na szczeblu wspólnoty lokalnej (powiatu) w stosowaniu zasad zrównoważonego rozwoju UE w planach lokalnych dotyczących rozwoju społecznego, środowiskowego i energetycznego.

3. Propagowanie informacji poprzez:

- zredagowanie i dystrybucję w poszczególnych krajach broszury informacyjnej i płyty CD–ROM;
- stworzenie strony internetowej na temat zrównoważonego rozwoju;
- szkolenia.

Przewiduje się, że w projekcie będzie uczestniczyć kilka (trzy lub cztery) wybrane kraje akcesyjne i jedna instytucja z odpowiednim doświadczeniem ze strony UE (np. Novem). Wyniki projektu będą zasadniczo publikowane w języku angielskim, jednak informacje i materiały wspomagające decyzje,

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

z których mają korzystać lokalne władze, zostaną przetłumaczone na języki uczestniczących krajów akcesyjnych.

Zaproszeni partnerzy:

1. System Research „EnergySys” Ltd. (Polska) – koordynator projektu.
2. Ośrodek Badawczo–Rozwojowy Gospodarki Energetycznej – R&D EEC (Polska).
3. Związek Powiatów Polskich (Polska).
4. SEVEn (Republika Czeska).
5. Innotherm Energetics Ltd. (Węgry).
6. Regionalne Centrum Środowiskowe REC (Węgry).
7. Holenderska Agencja na rzecz Energii i Środowiska Naturalnego „Novem” (Holandia).

Pakiety robocze

WP1 – Zarządzanie i koordynacja projektu

WP2 – Przegląd prezentacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w dokumentach programowych i prawnych na szczeblu Unii Europejskiej i w krajach uczestniczących w projekcie

WP3 – Paradygmat ekorozwoju z perspektywy społeczności lokalnych w krajach akcesyjnych

WP4 – Identyfikacja głównych zagrożeń i szans w zakresie rozwoju zrównoważonego w krajach akcesyjnych uczestniczących w projekcie

WP5 – Opracowanie pakietu informacyjnego dla społeczności i administracji lokalnych na temat polityki zrównoważonego rozwoju oraz narzędzi i metod jego wdrażania

WP6 – Opracowanie pakietu decyzyjnego mającego pomóc lokalnym administracjom we wprowadzaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju do planów lokalnych oraz w zarządzaniu ZR

WP7 – Propagowanie wyników projektu

WP1 – Zarządzanie i koordynacja projektu

Lider: „EnergySys”

Zadania:

- a) Opracowanie koncepcji projektu
- b) Koordynacja działań projektowych
- c) Komunikacja między uczestniczącymi partnerami a administracją KE
- d) Monitorowanie prac projektowych i przegląd wyników
- e) Usługi administracyjne

WP2 – Przegląd prezentacji koncepcji zrównoważonego rozwoju w dokumentach programowych praw-

nych na szczeblu Unii Europejskiej i w krajach uczestniczących w projekcie

Lider: „Novem”

Zadania:

- f) Ocena polityki i prawodawstwa UE w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju
- g) Koordynacja działań projektowych

WP3 – Paradygmat ekorozwoju z perspektywy społeczności lokalnych w krajach akcesyjnych

Lider: R&D EEC

Zadania:

- h) Przegląd istniejących koncepcji i podejść do ZR
- i) Co ZR oznacza dla społeczności lokalnych w krajach akcesyjnych

WP4 – Identyfikacja głównych zagrożeń i szans w odniesieniu do rozwoju zrównoważonego w uczestniczących krajach akcesyjnych

Lider: SEVEn

Zadania:

- j) Identyfikacja i ocena głównych zagrożeń towarzyszących zrównoważonemu rozwojowi w krajach akcesyjnych
- k) Identyfikacja i ocena potencjalnych szans związanych ze zrównoważonym rozwojem w krajach akcesyjnych

WP5 – Opracowanie pakietu informacyjnego dla społeczności i administracji lokalnych na temat polityki ZR i oraz narzędzi i metod wdrażania

Lider: ZPP

Zadania:

- l) Edycja broszury informacyjnej na temat ZR dla samorządów lokalnych
- m) „Zrównoważony rozwój w krajach akcesyjnych” – strona internetowa i CD–ROM
- n) Opracowanie materiałów metodologicznych na potrzeby kursów szkoleniowych dla pracowników administracji lokalnych

WP6 – Opracowanie pakietu decyzyjnego mającego pomóc lokalnym administracjom we wprowadzaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju do planów lokalnych oraz w zarządzaniu ZR

Lider: Innotherm

Zadania:

- o) Wielokryteriowa analiza decyzyjna zrównoważonego rozwoju na szczeblu społeczności lokalnych
- p) Opracowanie materiałów metodologicznych na potrzeby kursów szkoleniowych na temat zarządza-

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

nia ZR na szczeblu lokalnym (grupa docelowa – pracownicy administracji lokalnej)

WP7 – Propagowanie wyników projektu

Lider: „EnergSys”

Zadania:

q) Zredagowanie i dystrybucja pakietu administracyjnego

r) Kursy szkoleniowe na temat zrównoważonego rozwoju dla pracowników administracji lokalnej (współudział ZPP – Polska)

Skróty użyte w tekście: UE – Unia Europejska, KE – Komisje Europejskie, KA – kraje akcesyjne, ZR – zrównoważony rozwój.

Jak wynika z przedstawionego wyżej opisu ofertowego:

- ZPP posiada status partnera w planowanym projekcie,
- w przypadku przyjęcia przez Komisję Europejską wnioskowanego projektu, do zadań Związku należałoby opracowanie pakietu informacyjnego dla administracji i społeczności lokalnych na temat zrównoważonego rozwoju oraz narzędzi i metod jego wdrażania

PODSTAWA FORMALNA ZAANGAŻOWANIA ZPP W PLANOWANYM PROJEKCIE, NAKŁAD PRACY I REZULTAT WYSTĄPIENIA OFERTOWEGO

Na podstawie rekomendacji Rady Konsultacyjnej ZPP, Zarząd Związku w osobie Sekretarza Generalnego Rudolfa Borusiewicza, wyraził gotowość udziału w realizacji planowanego projektu na zasadzie partnera. *W Załączniku 17 przedstawiono formularz zgłaszający udział Związku w realizacji projektu, natomiast w Załączniku 18 list Komisji Europejskiej potwierdzający przyjęcie projektu do weryfikacji.*

Ofertę, w części dotyczącej udziału ZPP w projekcie, opracowała Rada Konsultacyjna ZPP w okresie trzeciej i czwartej dekady września 2003 roku. Całość dokumentacji w tym zakresie zdeponowana jest w Sekretariacie Rady w jej katowickiej siedzibie.

Pomimo nie przyjęcia przez Komisję Europejską oferowanego projektu należy uznać, że poniesiony nakład pracy na przygotowanie oferty był pożytecznym doświadczeniem a opracowane materiały zostaną wykorzystane w podobnych przetargach projektowych.

III.2. Projekt bliźniaczy PHARE „Regulacja rynku energii w Polsce”

Identyfikator: PL2001/IB/EY-01

Rodzaj projektu/Wykonawcy: projekt bliźniaczy pomiędzy polskim Ministerstwem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej i duńskim Urzędem Energetyki przy współpracy z firmami DONG A/S i Elkraft.

Przedmiotem projektu był „Rozwój polskiego sektora energetycznego w obliczu wejścia do Unii Europejskiej”, a celem ustalenie zaawansowania prac nad dostosowaniem jego struktury i rozwoju do standardów UE. *Informacja o projekcie jest zamieszczona w Załączniku 19 – zaproszeniu na konferencję podsumowującą wyniki projektu. Zagadnienia poruszane na konferencji podsumowującej projekt (16 czerwca 2004 roku):*

- **SESJA I „Po rozszerzeniu – omówienie dwuletniego przebiegu projektu bliźniaczego”:** Rozszerzona UE – nowe relacje pomiędzy Polską a Danią; Cele i osiągnięte rezultaty projektu bliźniaczego; Znowelizowane Prawo Energetyczne – wdrożenie i harmonizacja z wymogami UE; Podsumowanie projektu bliźniaczego w zakresie: rynku energii elektrycznej i w zakresie rynku gazu; Tworzenie zapasów paliw płynnych w Polsce – rozwój ram prawnych; Organizacja administracji publicznej w sektorze energetycznym – rozwój i wyzwania w obliczu wejścia do UE.
- **SESJA II „Ekonomiczne i społeczne wpływy reform rynkowych”:** Taryfy, benchmarking i regulator; Ekonomiczne i społeczne wpływy reform rynkowych; Podsumowanie i perspektywy.

Projekt realizowany był w okresie osiemnastu miesięcy (01.2003 do 06.2004), głównie w trybie zespołowym, w trakcie spotkań specjalistów rządowych i pozarządowych. Na podstawie imiennego zaproszenia, Prezes Zarządu Stowarzyszenia SWER – Włodzimierz Rago reprezentował w spotkaniach także Związek Powiatów Polskich. Łącznie odbyło się 9 spotkań specjalistów w Warszawie w siedzibie Ministerstwa Gospodarki oraz jedno spotkanie panelowe w dniu 9 lutego 2004 roku w Katowicach z inicjatywy i nakładem Rady Konsultacyjnej ZPP i Stowarzyszenia SWER. Biuro Związku reprezentował na tym spotkaniu Członek Rady Krzysztof Niewiara.

CZĘŚĆ CZWARTA RAPORTU – PRACE WŁASNE RADY KONSULTACYJNEJ ZPP

Pojęcie „prace własne”, użyte już w poprzednich Raportach, odnosi się do samodzielnej, często pozaplanowej działalności Rady wynikającej z jej bieżących relacji z otoczeniem, a także do działalności warunkującej funkcjonowanie i ciągłość prac Rady w ogóle. W rozumieniu tego pojęcia zakres prac własnych w niniejszym Raporcie obejmuje:

- a. działalność doradczą i opiniotwórczą,
- b. działalność publicystyczną,
- c. prace organizacyjne związane głównie z prowadzeniem Sekretariatu Rady.

IV.1. Działalność doradcza i opiniotwórcza Rady

W okresie sprawozdawczym Rada Konsultacyjna ZPP proszona była o uczestnictwo w Komitetach Doradczych powołanych do pilotowania następujących projektów:

- Projekt SusCom „Zrównoważona polityka i rozwój energetyczny samorządów” (styczeń 2003 do grudzień 2004);
- Projekt PHARE „Regulacja rynku energii w Polsce” (styczeń 2003 do czerwiec 2004);
- Projekt RERUM (Renewable Energy & Rational Uses program for Municipalities) – kontynuacja działalności „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii” w wykonaniu dla Powiatu Działdowskiego.

Dla zorientowania przytaczamy poniżej krótką informację na temat wymienionych projektów.

Projekt SusCom – realizowany na zlecenie Dyrektoriatu Generalnego ds. Energii i Transportu UE i finansowany przez programy ALTENER i SAVE, wykonywany jest jednocześnie w siedmiu państwach Europy (studium przypadku). Wykonawcą projektu w Polsce jest EC BREC. Celem projektu jest identyfikacja i porównanie czynników decydujących w poszczególnych krajach o sukcesie samorządów terytorialnych w ich działalności na rzecz zrównoważonej polityki i rozwoju energetycznego. Uzyskana wiedza w tym zakresie zostanie upowszechniona w formie wytycznych Komisji Europejskiej. Produktem wypracowanym w trybie projektów wykonanych jednocześnie w wybranych siedmiu państwach europejskich będą „Krajowe

wytyczne operacyjne wdrażania polityk zrównoważonego rozwoju”. *Więcej informacji nt. projektu SusCom zamieszczono w Załączniku 20 oraz na stronie internetowej: suscom.energy-projects.net.*

Projekt PHARE „Regulacja rynku energii w Polsce” – omówiono w Rozdziale III.2., a Projekt RERUM – kontynuacja działalności „Planowanie energetyczne na szczeblu powiatu z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii” – w Rozdziale II.1. i II.2.

W zakresie działalności opiniotwórczej Rada konsultowała i opiniowała kilka projektów ustaw, w tym: propozycję uregulowań dotyczących odnawialnych źródeł energii (listopad 2003) i projekt Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych z odnawialnych źródeł energii (październik 2004).

W ramach regulaminowych obowiązków Rady, prowadzono w okresie sprawozdawczym bieżącą pomoc doradczą w formie porad udzielanych starostwom powiatowym.

IV.2. Działalność publicystyczna Rady

W ramach działalności publicystycznej Rada prezentowała na forum rozmaitych konferencji krajowych i zagranicznych dorobek powiatów polskich oraz własne stanowisko odnośnie najszerszej rozumianej ekoenergetyki komunalnej. Prezentacje, a ściślej ich opracowanie, redakcja i wygłoszenie były wykonywane z zasady na zaproszenie organizatorów konferencji. *W Załączniku 21 zamieszczono tekst prezentacji przygotowanej przez Radę Konsultacyjną ZPP na jedną z takich konferencji: „Wymiana doświadczeń UE w wykorzystaniu źródeł energii odnawialnej...” (Warszawa, Ministerstwo Środowiska, 16-17.01.2004).* Dodajmy, że wybór właśnie tej prezentacji i włączenie jej do niniejszego Raportu wynikają z następujących okoliczności: zaproszenie na ww. konferencję było reprezentatywne dla działalności publicystycznej Rady, a tekst załączonego wystąpienia jest komplementarny do treści niniejszego Raportu, który dobrze uzupełnia.

Ważniejsze konferencje, na których prezentowano dorobek powiatów polskich oraz stanowisko własne Rady w zakresie ekoenergetyki komunalnej przytoczone są w kalendarium prac Rady zamieszczonym we wprowadzeniu do niniejszego Raportu.

IV.3. Prace organizacyjne Rady

Do prac własnych Rady o charakterze organizacyjnym należą:

- a. prace nad organizacją OPI-K (Ogólnopolski Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. ekoenergetyki komunalnej),

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

b. prowadzenie Sekretariatu Rady.

Prace nad organizacją OPI-K zalecane przez ZPP (stanowisko Zarządu Związku z dnia 03.01.2001 roku) zostały wstrzymane z początkiem 2003 r. Powodem była budowa na bazie powiatów polskich sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii, a ściślej celowość skorelowania OPI-K z tą siecią w ramach jednego przedsięwzięcia. Na decyzję w powyższej sprawie wpłynął także brak środków finansowych na odrębną realizację ww. zadań.

Sekretariat Rady Konsultacyjnej ZPP, od chwili jej powołania jest umocowany przy Stowarzyszeniu SWER i prowadzi swą działalność w siedzibie Stowarzyszenia. Przypomnijmy, że do obowiązków sekretariatu należą: obsługa bieżących prac Rady, standardowe zadania biurowe, administracyjne, archiwalne, organizacyjne, korespondencyjne itp.

Realizacja tych obowiązków generuje określone koszty po stronie Stowarzyszenia SWER, których pokrycie odbywa się na zasadzie dzielenia się biedą.

PODSUMOWANIE RAPORTU I WNIOSKI

Przedstawiony w niniejszej edycji przegląd ważniejszej działalności Rady można zrekapitulować następująco.

1. W przekonaniu Redaktora edycji do zadań o wysokim stopniu przydatności praktycznej i znaczeniu prestiżowym dla powiatów należały przede wszystkim:

- budowa na bazie powiatów polskich sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii (część pierwsza Raportu);
- kontynuacja prac nad strategią ekoenergetyczną powiatów (część druga Raportu).

2. Należy stwierdzić jednocześnie, że realizacja wymienionych zadań w porównaniu z innymi pozycjami działalności wymagała relatywnie największego nakładu pracy i czasu. Jest to oczywiste jeśli uwzględnimy fakt, że zadania te stanowią domenę programowej działalności Rady i jako takie posiadają ciągły i ewolucyjny cykl rozwojowy.

3. W odniesieniu do działalności poprzedzającej okres sprawozdawczy, prace realizowane obecnie przez Radę wykazują dużą zbieżność z preferencjami ekoenergetycznymi Komisji Europejskiej:

- prace omówione w pierwszej i drugiej części Raportu wpisują się w całości w inicjatywę ManagEnergy i program IEE (Inteligentna Energia dla Europy),
- prace omówione w części trzeciej Raportu wynikają wprost z projektów wykonywanych w ramach wyżej wymienionego, a także innych programów energetycznych UE.

4. Efekt zbieżności prac Rady z preferencjami ekoenergetycznymi Komisji Europejskiej jest w większości przypadków niezamierzony. Dowodzi to o prawidłowości i trafności wyboru prac podejmowanych przez Radę. Należy oczekiwać, że efekt ten w przyszłości okaże się opłacalny także finansowo.

5. Znaczący udział Rady w projektach wykonywanych przez Partnerów oraz działalność doradcza, opiniotwórcza i publicystyczna (część czwarta Raportu) świadczą, że Rada nie działa w próżni i jest organizacją liczącą się w jej otoczeniu.

Na podstawie przeglądu prac Rady w okresie sprawozdawczym oraz w nawiązaniu do przedstawionej wyżej rekapitulacji nasuwają się następujące spostrzeżenia i wnioski odnośnie dotychczasowej i przyszłej działalności Rady Konsultacyjnej ZPP.

1. Oceniając dotychczasową działalność Rady należy przypomnieć co następuje:

- zwyczajowe kompetencje tej i każdej innej Rady ograniczają się w zasadzie do specjalistycznego doradztwa w przedmiocie i zakresie, które określa organ powołujący daną Radę;
- jak wynika z przeglądu dotychczasowych prac Rady Konsultacyjnej ZPP obszar jej działalności, zresztą z własnej inicjatywy Rady, znacznie przekraczał te zwyczajowe ograniczenia;
- co więcej, Rada podejmowała i realizowała zadania na rzecz Związku właściwe dla specjalistycznych biur projektowych i usługowych, np. wykonawstwo różnych dokumentacji, organizacja konferencji, lobbying itp.;
- ten szeroki zakres działalności realizowany był przez Radę na zasadzie „non profit” w tym znaczeniu, że częściowej refundacji przez Związek podlegały tylko koszty materialne Rady na realizację ww. zadań.

2. Biorąc powyższe pod uwagę wolno stwierdzić, że Rada pomimo skromnych w końcu możliwości sprostała dotychczasowym wyznaczeniom i w związku z tym jej działalność powinna satysfakcjonować wszystkich jej Adresatów.

3. Podstawowym wnioskiem odnośnie przyszłej działalności Rady jest konsekwentna realizacja i ukończenie prac w toku. Jak wynika bowiem z treści niniejszego Raportu, większość opisanych tam zadań, a zwłaszcza zadań o priorytetowym znaczeniu, powinna być kontynuowana w najbliższej perspektywie czasowej. Należą do nich przede wszystkim:

- budowa na bazie powiatów polskich sieci specjalistów ds. energetyki odnawialnej i poszanowania energii;
- organizacja na terenie Polski drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii;
- rozwój prac nad strategią ekoenergetyczną powiatów, a także upowszechnienie i rozszerzenie ich zakresu do praktycznego wdrożenia włącznie.

4. Dodatkowym wyzwaniem jest podjęcie, a właściwie wznowienie działalności informacyjno – szkoleniowej dla samorządów terytorialnych nt. wdrażania najszerzej rozumianych technologii, utylizacji odpadów szkodliwych dla środowiska i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Impulsem w tej sprawie są sygnały docierające do Rady, a zwłaszcza wystąpienie Józefa Neterowicza. Tradycje i doświadczenie Stowarzyszenia SWER związane z działalnością informacyjno – szkoleniową pozwalają na rokowanie, że wyzwanie to zostanie podjęte i zrealizowane ze skutkiem pozytywnym.

ZAŁĄCZNIKI

W niniejszym raporcie wykorzystano 2 rodzaje materiałów źródłowych: pisma i autorskie materiały tekstowe, które w większości przypadków włączono w całości, bądź we fragmentach do Załączników. Pochodzenie i autorstwo tych materiałów wynika z informacji o nich zamieszczonej w tekście Raportu, bądź też w tytule odpowiedniego Załącznika. I tak Załączniki o numerach: 3, 9 i 19 są materiałami informacyjnymi autorstwa EC BREC, a Załączniki 16 i 17 pochodzą z opisu autorskiego projektu SUSTAINER-AC.

W związku z dostosowaniem zamieszczonych w Raporcie materiałów źródłowych do formy całości wydawnictwa, w niektórych przypadkach materiały te mogły zmienić pierwotną formę, za co przepraszamy.

Załącznik 1 – Stowarzyszenie dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (SWER)

Rodowód Stowarzyszenia SWER wywodzi się z tradycji Zespołu Tematycznego „Energetyka w Regionie” powołanego 29 kwietnia 1992 roku z inicjatywy: Wojewody Śląskiego, Sejmiku Samorządowego Województwa Śląskiego I kadencji i Regionalnej Izby Gospodarczej.

Od 24 sierpnia 1994 roku Zespół przekształca się w Stowarzyszenie SWER – pozarządowy podmiot o profilu użyteczności publicznej. Członkami Założycielami SWER są osoby z sektora energetyki zawodowej, samorządów terytorialnych gmin i powiatów oraz mieszkalnictwa zorganizowanego z terenu Polski Południowej. Od 7 grudnia 2001 roku SWER figuruje w spisie Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000067638.

W strukturze organizacyjnej SWER działają: Samorząd Doradców Gmin ds. polityki ekoenergetycznej (SDG) – powołany w 1997 roku i Sekretariat Rady Konsultacyjnej ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatów (RK ZPP) powołany w 2001 roku.

W skład organów Stowarzyszenia SWER wchodzi: 6-osobowy Zarząd i 4-osobowa Komisja Rewizyjna. W myśl statutu SWER zakres działalności Stowarzyszenia obejmuje cały obszar Rzeczypospolitej Polski.

Załącznik 2 – Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC)

Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC) zostało założone w grudniu 1994 roku przez Komisję Europejską. Od 1997 roku EC BREC

działa w strukturze Instytutu Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa (IBMER).

Misją Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej jest stymulowanie rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Polsce. Misję tę EC BREC wykonuje poprzez prowadzenie badań naukowych i rozwój technologii, opracowywanie stosownych polityk, strategii i planów rozwoju energetyki odnawialnej dla sektora publicznego. Wspomaga procesy wdrażania technologii odnawialnych źródeł energii w ramach współpracy z samorządami lokalnymi, inwestorami i dostawcami urządzeń, wspiera instytucje i osoby zainteresowane podjęciem działań w tym sektorze.

Decyzją Rady Ministrów RP z 5 września 2000 roku EC BREC/IBMER zostało wyznaczone jako instytucja odpowiedzialna za wdrożenie polityki państwa w zakresie odnawialnych źródeł energii zgodnie z zapisami „Strategii rozwoju energetyki odnawialnej”.

Załącznik 3 – Program Inteligentna Energia dla Europy (IEE)

Cele programu Inteligentna Energia dla Europy

Program Inteligentna Energia dla Europy wspiera wdrażanie polityki Unii Europejskiej w zakresie efektywnego wykorzystania energii oraz odnawialnych źródeł energii, w celu:

- poprawy efektywności energetycznej w granicach ekonomicznej opłacalności i zmniejszenia intensywności energetycznej w wysokości 1% rocznie;
- osiągnięcia 2/3 możliwych oszczędności (18% do roku 2010), aby następnie;
- osiągnięcia poziomu redukcji emisji CO₂ oceniany na poziomie 40% zobowiązań UE ustalonych w protokole z Kyoto;
- zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energii pierwotnej z 6% do 12% w 2010 roku.

Budżet Programu IEE

Budżet na lata 2003–2006 dla krajów UE15 wynosi 200 mln € + 50 mln € od 2004 roku po rozszerzeniu.

Budżety podprogramów

SAVE – Efektywne wykorzystanie energii i zarządzanie energią po stronie odbiorcy: 69,8 €;

ALTENER – Nowe i odnawialne źródła energii i dywersyfikacja produkcji energii: 80,0 €;

STEER – Energetyczne aspekty transportu: 32,6 €

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

COOPENER – Międzynarodowa promocja odnawialnych źródeł energii i efektywnego wykorzystania energii: 17,6 €.

Zasady dofinansowania projektów

- Maksymalne wsparcie na poziomie 50% całości uzasadnionych kosztów; o rzeczywistym poziomie przyznanego wsparcia decyduje proces ewaluacji:
 - √ Koszty koordynacji mogą wynosić do 7% wszystkich kosztów uzasadnionych, zwrot 100% poniesionych kosztów w ramach max 50% wsparcia z UE,
 - √ % różnica między beneficjentami może się zmieniać i przekraczać 50%;
- Dofinansowanie dla tworzenia lokalnych agencji energetycznych może wynieść max 50% i nie więcej niż 200 000 €;
- Dla organizacji konferencji dofinansowanie może wynieść max 50% lecz nie więcej niż 40 000 €.

Filary programu Inteligentna Energia dla Europy

SAVE:

- Promocja efektywności energetycznej w budynkach;
- Modernizacja budynków użyteczności publicznej;
- Innowacja w przemyśle;
- Efektywne energetycznie wyposażenie i produkty.

ALTENER:

- Energia elektryczna z odnawialnych źródeł energii;
- Ciepło z odnawialnych źródeł energii;
- Zastosowania odnawialnych źródeł energii w małej skali;
- Alternatywne napędy dla samochodów.

STEER:

- Alternatywne napędy dla samochodów;
- Działania polityczne dla EWE w transporcie;
- Budowanie wiedzy lokalnych agencji energetycznych w zakresie transportu.

COOPENER:

- Polityka energetyczna, prawo i warunki rynkowe dla zmniejszenia biedy w krajach rozwijających się;

- Wzmacnianie wiedzy eksperckiej w zakresie energii w krajach rozwijających się;
- Cel 2003: Afryka Sub-Saharyjska.

Program ALTENER

- Wsparcie lokalnego wdrażania prawodawstwa UE w zakresie wyznaczonym przez:
 - √ Dyrektywę o elektryczności z odnawialnych źródeł energii,
 - √ Dyrektywę o biopaliwach,
 - √ Dyrektywę o budownictwie,
 - √ Dyrektywę o skojarzonej produkcji ciepła i elektryczności;
- Wsparcie lokalnego wdrażania polityki UE w zakresie elektryczności z odnawialnych źródeł energii, ciepłownictwa – chłodnictwa, paliw ciekłych – gazowych;
- Promocja nowych i odnawialnych źródeł energii oraz ich efektywnego włączenia do struktury zużycia paliw.

Główne działania w programie ALTENER

- Produkcja elektryczności z odnawialnych źródeł energii;
- Produkcja ciepła z odnawialnych źródeł energii;
- Technologie odnawialnych źródeł energii w małej skali;
- Alternatywne napędy dla samochodów.

Program SAVE

- Efektywne wykorzystanie energii w budownictwie i przemyśle;
- Całkowite końcowe zużycie energii minus końcowe całkowite zużycie energii w sektorze transportu (STEER);
- Działania po stronie konsumpcji, gdzie użytkownicy energii odgrywają dużą rolę;
- Podniesienie komfortu i jakości życia wraz z redukcją intensywności energetycznej oraz zużycia energii;
- Działanie 1: Promocja efektywności energetycznej w budynkach;
- Działanie 2: Modernizacja budynków użyteczności publicznej;
- Działanie 3: Innowacja w przemyśle;
- Działanie 4: Efektywne energetycznie wyposażenie i produkty.

Główne działania horyzontalne

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

- Społeczności o zrównoważonej gospodarce energetycznej;
- Myśl globalnie, działaj lokalnie;
- Mechanizmy finansowania i zachęty;
- Monitoring i ocena;
- Rozpowszechnianie rezultatów działań i promocja.

Myśl globalnie, działaj lokalnie – Działania w skali lokalnej są kluczem do osiągnięcia celów UE w zakresie energii i środowiska

Obszary celowe:

- ManagEnergy: instrument umożliwiający lokalne działania na rzecz energii;
- Wsparcie dla tworzenia lokalnych i regionalnych agencji energetycznych oraz dla działania krajowych stowarzyszeń tych agencji;
- Myśl globalnie: Informacja zwrotna od społeczności lokalnych (Grupa Doradcza ManagEnergy).

Mechanizmy finansowania i zachęty – Nadajmy mechanizm finansowania wartość dodaną oraz poprawmy przejrzystość

Obszary celowe:

- Krajowe analizy różnych mechanizmów finansowania;
- Rozwój i promocja innowacyjnych instrumentów finansowania oraz systemów zachęt dla inwestycji OZE/EWE;
- Czysta konkurencja;
- Platforma – Forum dla wymiany doświadczeń.

Monitoring i ocena – Wzmocnienie monitoringu i oceny, a tym samym poprawa struktury projektów i programów

Obszary celowe:

- Monitoring i ocena polityk i działań wspierających OZE/EWE;
- Metody, wytyczne oraz modelowanie trendów i wpływu polityk;
- Platforma dla wymiany doświadczeń.

Załącznik 4 – Uchwała własna nr 13/RK ZPP/02 Rady Konsultacyjnej ZPP z dnia 10.12.2002 roku; Uchwała nr 4/03 Zarządu Związku Powiatów Polskich (§ 3 Uchwały) z dnia 11.02.2003 roku

Uchwała własna nr 13/RK/ZPP/02 Rady Konsultacyjnej ZPP w sprawie inicjatywy EC BREC utworzenia w Polsce, na bazie powiatów, sieci lokalnych i regionalnych organizacji odpowiedzialnych za wdrażanie energetyki odnawialnej, racjonalne wykorzystanie energii i ekologizację transportu w miastach.

Po rozpoznaniu inicjatywy określonej w tytule uchwały oraz na podstawie przeprowadzonych konsultacji z partnerami i specjalistami, Rada zwraca się do Zarządu Związku o podjęcie stanowiska odnośnie:

1. akceptacji i wsparcia przez ZPP przedmiotowej uchwały,
2. gotowości ZPP do zorganizowania sieci na bazie powiatów, zabezpieczenie jej funkcjonowania i nadzoru, po uprzednim dopracowaniu przez inicjatorów szczegółów organizacyjnych, logistyki i uzgodnień z potencjalnymi partnerami,
3. wyrażenia uznania dla Autorów inicjatywy, a zwłaszcza dla EC BREC.

Uzasadnienie uchwały zawarte jest w pkt. 5 notatki z posiedzenia Rady Konsultacyjnej ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatu (patrz: załącznik do pisma RKZPP/002/I/2003 z 17 stycznia 2003 roku).

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Konsultacyjnej ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatów

Włodzimierz Rago

Uchwała nr 4/03 Zarządu Związku Powiatów Polskich z 11 lutego 2003 r. w sprawie wdrażania strategii energetyki odnawialnej

Na podstawie § 6 Statutu Związku Powiatów Polskich oraz § 4 i § 6 ust. 1 Regulaminu Rady Konsultacyjnej ZPP i po zapoznaniu się ze stanowiskiem Rady Konsultacyjnej ZPP w sprawie uczestnictwa Związku Powiatów Polskich w Międzyresortowej Grupie Roboczej ds. wdrażania strategii rozwoju energetyki odnawialnej uchwała się, co następuje:

§ 1

Zarząd ZPP akceptuje stanowisko Rady Konsultacyjnej ZPP w sprawie uczestnictwa ZPP (Uchwała Rady Nr 11/RK/ZPP/02 z dnia 10.12.02 r.) w Międzyresortowej Grupie Roboczej ds. wdrażania strategii rozwoju energetyki odnawialnej i deleguje z ramienia ZPP do pracy w Grupie Roboczej **Anto-**

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

niego Jankowskiego – Wicestarostę Tarnogórskiego.

§ 2

Zarząd ZPP, po zapoznaniu się z treścią Uchwały Rady Konsultacyjnej ZPP Nr 12/RK/ZPP/02 z dnia 10.12.02 w sprawie popularyzacji idei założeń planowanej ustawy o wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, udziela pełnego wsparcia dla działań Rady Konsultacyjnej ZPP w zakresie popularyzacji, wspierania nowych rozwiązań oraz poszerzania kompetencji powiatów w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Zobowiązuje się Biuro Związku do przekazania pełnej informacji w sprawie aktualnych prac nad ustawą o Odnawialnych Źródłach Energii wszystkim powiatom.

§ 3

Zarząd ZPP, po zapoznaniu się z treścią Uchwały Nr 13/RK/ZPP/02 z dnia 10.12.02 r. Rady Konsultacyjnej ZPP w sprawie inicjatywy Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej, akceptuje propozycję zorganizowania na bazie polskich powiatów sieci lokalnych i regionalnych organizacji działających na rzecz wdrażania i racjonalnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Zobowiązuje się Radę Konsultacyjną ZPP we współpracy z Biurem ZPP oraz EC BREC do pilnego opracowania zasad funkcjonalnych sieci lokalnych organizacji i działań na rzecz energetyki odnawialnej.

Zobowiązuje się Radę Konsultacyjną ZPP do przedłożenia tych zasad do zatwierdzenia Zarządowi ZPP w terminie do 30 kwietnia 2003 r.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Prezes Zarządu

Związku Powiatów Polskich

Antoni Jankowski

Załącznik 5 – Powiaty przystępujące do sieci oraz ich rozproszenie w poszczególnych województwach

Zgłoszeni specjaliści (liczba powiatów)

Dolnośląskie 6(6):

JAWOR (powiat jaworski), OŁAWA (powiat oławski), STRZELIN (powiat strzeliński), WOŁÓW (powiat wołowski), WROCLAW (powiat wrocławski), ZGORZELEC (powiat zgorzelecki)

Kujawsko – Pomorskie 4(3):

BRODNICA (powiat brodnicki), WĄBRZEŻNO (powiat wąbrzeski), WŁOCLAWEK 1 (miasto na

prawach powiatu), WŁOCLAWEK 2 (miasto na prawach powiatu)

Lubelskie 8(8):

BIALA PODLASKA (powiat bialski), BIŁGORAJ (powiat biłgorajski), CHEŁM (powiat chełmski), KRASNYSTAW (powiat krasnostawski), LUBARTÓW (powiat lubartowski), ŁUKÓW (powiat łukowski), RADZYŃ PODLASKI (powiat radzyński), WŁODAWA (powiat włodawski)

Lubuskie 5(4):

NOWA SÓL (powiat nowosolski), SULECIN (powiat suleciński), ŚWIEBODZIN 1 (powiat świebodziński), ŚWIEBODZIN 2 (powiat świebodziński), ZIELONA GÓRA (powiat zielonogórski)

Łódzkie 10(10):

BRZEZINY (powiat brzeziński), KUTNO (powiat kutnowski), ŁOWICZ (powiat łowicki), PABIANICE (powiat pabianicki), PAJĘCZNO (powiat pajęczański), PIOTRKÓW TRYBUNALSKI (powiat piotrkowski), RADOWSKO (powiat radomszczański), WIELUŃ (powiat wieluński), WIERUSZÓW (powiat wieruszowski), ZDUŃSKA WOLA (zduńskowolski)

Małopolskie 5(5):

BOCHNIA (powiat bocheński), DĄBROWA TARNOWSKA (powiat dąbrowski), GORLICE (powiat gorlicki), KRAKÓW (powiat krakowski), TARNÓW (powiat tarnowski)

Mazowieckie 13(13):

CIECHANÓW (powiat ciechanowski), GRODZISK MAZOWIECKI (powiat grodziski), MAKÓW MAZOWIECKI (powiat makowski), NOWY DWÓR MAZOWIECKI (powiat nowodworski), OSTRÓW MAZOWIECKA (powiat ostrowski), PŁOCK (powiat płocki), PŁOŃSK (powiat płoński), RADOM (powiat radomski), SIERPC (powiat sierpecki), SZYDŁOWIEC (powiat szydłowiecki), WARSZAWA ZACHÓD (powiat warszawski zachodni), ZWOLEŃ (powiat zwoleński), ŻYRARDÓW (powiat żyrardowski)

Opolskie 1(1):

OLESNO (powiat oleski)

Podkarpackie 6(6):

DĘBICA (powiat dębicki), JASŁO (powiat jasielski), LESKO (powiat leski), ŁAŃCUT (powiat łańcucki), PRZEMYŚL (powiat przemyski), SANOK (powiat sanocki)

Podlaskie 8(8):

BIAŁYSTOK (powiat białostocki), BIELSK PODLASKI (powiat bielski), HAJNÓWKA (powiat hajnowski), ŁOMŻA (powiat łomżyński), SEJNY (powiat sejneński), SIEMIATYCZE (powiat sie-

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

miatycki), SOKÓŁKA (powiat sokólski), SUWAŁKI (powiat suwalski)

Pomorskie 2(2):

CHOJNICE (powiat chojnicki), SZTUM (powiat sztumski)

Śląskie 12(11):

CIESZYN (powiat cieszyński), CZĘSTOCHOWA (powiat częstochowski), DĄBROWA GÓRNICZA 1 (miasto na prawach powiatu), DĄBROWA GÓRNICZA 2 (miasto na prawach powiatu), GLIWICE (powiat gliwicki), JAWORZNO (miasto na prawach powiatu), KŁOBUCK (powiat kłobucki), LUBLINIEC (powiat lubliniecki), MYSZKÓW (powiat myszkowski), RYBNIK (miasto na prawach powiatu), TARNOWSKIE GÓRY (powiat tarnogórski), ŻYWIEC (powiat żywiecki)

Świętokrzyskie 5(5):

KIELCE (powiat kielecki), KOŃSKIE (powiat konecki), OPATÓW (powiat opatowski), PIŃCZÓW (powiat pińczowski), SKARŻYSKO – KAMIENNA (powiat skarżyski)

Warmińsko – Mazurskie 8(8):

BARTOSZYCE (powiat bartoszycki), DZIAŁDOWO (powiat działdowski), ELBLĄG (powiat elbląski), GIŻYCKO (powiat giżycki), KĘTRZYN (powiat kętrzyński), NIDZICA (powiat nidzicki), OLECKO (powiat olecki), OLSZTYN (powiat olsztyński)

Wielkopolskie 12(12):

CZARNKÓW (powiat czarnkowsko – trzcianecki), KOŁO (powiat kolski), KONIN (powiat koniński), KROTOSZYN (powiat krotoszyński), LESZNO (powiat leszczyński), NOWY TOMYŚL (powiat nowotomyski), OBORNICKI (powiat obornicki), POZNAŃ (powiat poznański), SŁUPCA (powiat słupski), ŚREM (powiat śremski), WOLSZTYN (powiat wolsztyński), WRZEŚNIA (powiat wrzesiński)

Zachodniopomorskie 6(5):

GOLENIÓW (powiat goleniowski), KAMIENŃ POMORSKI (powiat kamieński), ŁOBEZ (powiat łobeski), MYŚLIBÓRZ 1 (powiat myśliborski), MYŚLIBÓRZ 2 (powiat myśliborski), ŚWIDWIN (powiat świdwiński)

oraz **Stowarzyszenia:**

„Ekoenergia Cieszyn”,

Stowarzyszenie dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (SWER).

Imienny wykaz specjalistów oraz ich identyfikacja adresowa znajduje się w bazie danych Stowarzyszenia SWER.

Załącznik 6 – Program Europejskiej Konferencji na temat zrównoważonych systemów energetycznych na szczeblu lokalnym – Bruksela, 26–27 listopad 2003

Day 1 – 26 November 2003

08:30 Registration and coffee

09:30 Welcome and Opening speech – Ms Eryl McNally, Member of European Parliament

09:45 Session 1 – Role of Local and Regional Actors in Energy Policy – *chaired by Mr Günther Hanreich, Director for Renewable Energies and Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission*

Role of municipalities in implementing Community policy in the energy and transport sectors – *Mr Jeremy Smith, Secretary General of CEMR and coordinator of the CEMR energy network of municipalities*

The role of renewables on a local and regional level – *Mr André Antolini, President du Syndicat des Energies Renouvelables*

How to promote sustainable energy policy at local level – *Mr Ioan Ghise, Mayor of the City of Brasov, Member of Energie-Cités*

European cities working with European transport and energy policies – *Mr Ural Kalender, Head of Transport Department, City of Berlin, Germany*

11:00 Coffee

11:30 Session 2 – Community Dimension to Local Action – *chaired by Mr Günther Hanreich, Director for Renewable Energies and Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission*

EIE and recent legislative initiatives in the renewables and demand management sectors – *Mr Günther Hanreich, Director for Renewable Energies and Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission*

Integration of urban actions in energy and transport: Concerto and Civitas – *Ms Maria Alfayate, Unit for Clean Transport, DG Energy & Transport, European Commission*

Community-wide networking of local actors – *Mr Pedro Ballesteros Torres, Unit for Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission*

ManagEnergy promoting energy efficiency and renewables in buildings and local industry – *Mr Gerry Wardell, Coordinator of ManagEnergy Reflection Group, President of National Association of Irish Local and Regional Energy Agencies*

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

13:00 Lunch

14:45 Session 3 – Intelligent Energy – Europe – chaired by Mr Gonzalo Molina Igartua, Head of Unit for Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission

SAVE – Ms Waltraud Schmid, Unit for Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission

ALTENER – Mr Karl Kellner, Head of Unit for New and Renewable Energy Sources, DG Energy & Transport, European Commission

STEER – Ms Eleni Kopanezou, Head of Unit for Clean Transport, DG Energy & Transport, European Commission

COOPENER – Mr William Gillett, Deputy Head of Unit for New and Renewable Energy Sources, DG Energy & Transport, European Commission

16:30 Plenary Discussion with questions and answers – chaired by Mr Gonzalo Molina Igartua, Head of Unit for Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission

17:30 Concluding remarks – Mr Gonzalo Molina Igartua, Head of Unit for Demand Management, DG Energy & Transport, European Commission

Day 2 – 27 November 2003

08:30 Registration and coffee

09:00 Session 4 – Energy Policy and Local and Regional Development – chaired by Mr François Lamoureux, Director General for Energy and Transport, DG Energy and Transport, European Commission

Opening speech: Contribution of Energy Efficiency and Renewable Energies to Regional Development in the Enlarged EU – Mr Graham Meadows, Acting Director General for Structural Funds, DG Regional Policy, European Commission

Action on energy within Structural Funds – Mr Roger Léron, President of FEDARENE

Regional and Energy Policies: Synergies in a Peripheral Region – Some examples in the West of Ireland – Frank Conlan, Udaras Na Gaeltachta, Ireland Representative, EURADA (European Network of Regional Development Agencies)

Energy sector funding within the EU Cohesion Fund and Structural Funds: Cases in Ireland and Estonia – Nils Daugaard, COWI A/S, Denmark

Networking and energy action: SAVE Penelope/Bacchus project on good practice in cities – Mr Marcello Antinucci, Ecuba srl, Italy

Question and Answer Session

10:55 Coffee

11:15 Parallel Sessions – Local and Regional Energy Agencies and Development Agencies: common objectives under Structural Funds

13:00 Lunch

14:30 Reports from parallel sessions – Mr Pauwels, Mr Ballesteros and Mr Rommerts, DG Energy and Transport, European Commission

14:45 Conclusions from the parallel sessions – Mr Gonzalo Molina Igartua, Head of Unit for Demand Management, DG Energy and Transport, European Commission

15:15 Session 5 – Round Table Discussion: Local Energy Action in 2004–2006: Collaboration between local and regional actors for development of an Energy Intelligent Europe – chaired by Mr Günther Hanreich, Director for New Energies and Demand Management, DG Energy and Transport, European Commission

✓ Mr Claude Turmes, Member of European Parliament

✓ Ms Maria de Graca Carvalho, Minister for Science and Higher Education, Portugal

✓ Mr Mick Bates AM, Chairperson of the National Energy Sustainable Energy Group, National Assembly of Wales

✓ Mr Gérard Magnin, Executive Director of Energie-Cités, Association of European Local Authorities promoting sustainable energy policy at local level

✓ Mr Josef Neterowicz, Member of the advisory committee for ecoenergy strategies of counties, Association of Polish Counties

✓ Ms Lindha Feldin, Project Development Officer, INTERREG III B North Sea Region Programme Secretariate

✓ Mr Gerry Wardell, Coordinator of ManagEnergy Reflection Group, President of National Association of Irish Local and Regional Energy Agencies

✓ Mr Marcell Rommerts, DG Energy & Transport, European Commission, representing virtual participants on the Internet

16:45 Closing remarks – Mr Günther Hanreich, Director for New Energies and Demand Management, DG Energy and Transport, European Commission

17:15 Meeting points for networking and partnerships

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Załącznik 7 – Tezy wystąpienia Józefa Neterowicza na Europejskiej Konferencji na temat zrównoważonych systemów energetycznych na szczeblu lokalnym – Bruksela, 26–27 listopad 2003

Tytuł wystąpienia: „Doświadczenia i zamierzenia powiatów polskich w zakresie działalności na rzecz zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i wykorzystania odnawialnych źródeł energii”

Streszczenie

Wystąpienie składa się z trzech części. W części pierwszej przedstawiono ważniejsze doświadczenia i osiągnięcia powiatów polskich w zakresie ekoenergetyki komunalnej. W części drugiej omówiono planowane zamierzenia w tym zakresie w najbliższej perspektywie czasowej, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji na bazie powiatów polskich sieci specjalistów do spraw ekoenergetycznych. W części trzeciej, ostatniej, wyrażone są oczekiwania powiatów polskich odnośnie ich udziału w określonych programach UE, a zwłaszcza w programie ManagEnergy.

Tezy Wystąpienia

1. **Dotychczasowe doświadczenia i osiągnięcia powiatów polskich w zakresie ekoenergetyki komunalnej.**
2. **Planowane zamierzenia powiatów w zakresie ekoenergetyki komunalnej w najbliższej perspektywie czasowej.**
3. **Oczekiwania powiatów polskich odnośnie ich udziału w określonych programach UE, a zwłaszcza w programie ManagEnergy.**

Załącznik 8 – List intencyjny EC BREC w sprawie planowanej drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii

Szanowni Państwo,

Kieruję do Państwa niniejsze pismo i jednocześnie zaproszenie na spotkanie i do dalszej współpracy, jako do znanych organizacji działających na rzecz promocji i wdrażania ekoenergetyki i energetyki odnawialnej na szczeblu lokalnym. Chciałbym jednak na wstępie wyjaśnić zasadniczą przyczynę, która ośmieliła mnie do kontaktu z Państwem w tej formie.

W roku 2001 Komisja Europejska powołała do życia inicjatywę ManagEnergy, wspierającą współpracę i działania regionalnych i lokalnych podmiotów w krajach Unii Europejskiej, działających

w obszarze odnawialnych źródeł energii oraz poszanowania energii.

Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC/IBMER), którym kieruję jest jedną z organizacji uczestniczących w pracach Grupy Doradczej Sieci ManagEnergy (ManagEnergy Reflection Group – MERG) w ramach zaproszenia Komisji Europejskiej i nadanego mi mandatu uchwałą Zarządu Związku Powiatów Polskich (ZPP) oraz Rady Konsultacyjnej ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatu, zrzeszającej przedstawicieli instytucji samorządowych, pozarządowych oraz agencji krajowych, działających w obszarze odnawialnych źródeł energii oraz efektywnego wykorzystania energii. Zadaniem Grupy Doradczej MERG jest wsparcie Komisji Europejskiej w obszarach:

- proponowaniu priorytetów działań politycznych i prawnych w obszarze energetyki odnawialnej, zarządzania energią oraz poszanowania energii;
- wyboru działań wspomagających lokalne i regionalne agencje energetyczne w UE 25 na rzecz zarządzania energią przez lokalne i regionalne agencje energetyczne w obszarach wskazanych przez Grupę Doradczą;
- upowszechnianiu wiedzy i informacji w zakresie polityki Komisji Europejskiej oraz programów Unii Europejskiej.

Inicjatywa ManagEnergy umożliwia regionalnym i lokalnym agencjom energetycznym pozyskanie środków na działania w zakresie wdrażania energetyki odnawialnej oraz działań z zakresu efektywnego wykorzystania energii, w ramach takich programów jak Inteligentna Energia dla Europy (IEE), 6 Program Ramowy na Rzecz Badań i Rozwoju Technologicznego (6 PR).

Celem powołania MERG było stworzenie możliwości formalnego i nieformalnego przekazywania potrzeb samorządów lokalnych i lokalnych agencji energetycznych i centrów do wdrażania zrównoważonej gospodarki energetycznej. Według oceny Komisji Europejskiej, obraz potrzeb samorządów przekazywany przez instytucje rządowe jest zbyt ogólny i niewystarczający do ukierunkowania działań politycznych, prawnych i finansowych mających na celu wsparcie dla organizacji samorządowych, społecznych oraz sektora przedsiębiorczości w obszarze energii.

Najbliższe spotkanie MERG będzie miało miejsce w Brukseli w dniu 19 października i bardzo chciałbym móc zaprezentować stanowisko ZPP oraz lokalnych i regionalnych organizacji działających na rzecz ekoenergetyki i energetyki odnawialnej. **W związku z powyższym, chciałbym zaprosić Państwa uprzejmie na spotkanie, w dniu 12 października 2004 w biurze EC BREC/IBMER w Warszawie**, którego jednym z celów jest bliższe

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

poinformowanie Państwa o działaniach oraz priorytetach inicjatywy ManagEnergy, a także zapoznanie z dotychczasowymi moimi działaniami jako członka MERG.

Pragnąłbym wnioski z naszej dyskusji zaprezentować podczas spotkania Grupy Doradczej MERG w Brukseli w dniu 19 października br..

Kolejnym ważnym celem spotkania jest przekazanie informacji o możliwościach składania wniosków na dofinansowanie projektów w ramach programu IEE, którego celem jest wsparcie wdrażania systemów gospodarowania energią integrujących technologie odnawialnych źródeł energii, efektywnego wykorzystania energii oraz zrównoważonego środowiskowo transportu. Przetargi na propozycje projektów zostaną ogłoszone w listopadzie bieżącego roku, natomiast terminem składania wniosków będzie koniec lutego/marca 2005. Jednym z celów, MERG opiniującej priorytety programu IEE, jest także utrzymanie priorytetu IEE dotyczącego tworzenia lokalnych i regionalnych agencji energetycznych oraz lokalnych centrów odnawialnych źródeł energii, w szczególności w nowych krajach członkowskich Unii Europejskiej.

Bezpośrednio po spotkaniu MERG, w Brukseli odbędzie się organizowana corocznie przez Komisję Europejską konferencja energetyczna dla lokalnych i regionalnych organizacji z całej Europy, o której także chciałbym poinformować w czasie naszego spotkania i skonsultować tezy mojego wystąpienia dotyczącego funduszy strukturalnych na energetykę odnawialną.

Chciałbym jednocześnie dodać, że oprócz corocznej konferencji w Brukseli, Komisja Europejska promuje od br. regionalne konferencje dla lokalnych organizacji i ekspertów energetycznych. Na konferencji, która miała miejsce w lipcu tego roku w Stuttgarcie, Polska otrzymała propozycję organizacji podobnej konferencji w 2005 r., m.in. z uwagi na konieczność bliższego zaprezentowania problematyki zarządzania lokalną energetyką w nowych krajach członkowskich UE. Możliwość organizacji takiej konferencji w Polsce stanowi szansę bezpośredniego przedstawienia bliskiej Państwu problematyki reprezentantom Komisji Europejskiej odpowiedzialnym za programy wsparcia dla lokalnych organizacji, co może mieć bezpośredni wpływ na zwiększenie szans m.in. polskich jednostek samorządowych i organizacji samorządów oraz małych i średnich przedsiębiorstw na pozyskanie środków finansowych umożliwiających łatwiejszą realizację lokalnych priorytetów w dziedzinie energii. Organizacja konferencji w Polsce najprawdopodobniej uzyska wsparcie finansowe Komisji Europejskiej i przy okazji naszego spotkania chciałbym przedyskutować z Państwem jej bardziej skonkretyzowaną propozycję (miejsce, organizatorzy, formuła), którą następnie mógłbym przedstawić w Brukseli.

Dodatkowo, w czasie spotkania chciałbym podzielić się z Państwem informacjami o najnowszych inicjatywach ustawodawczych w Polsce dotyczących energetyki odnawialnej oraz projektów aktów prawnych z tego obszaru, które moim zdaniem nie są w dostateczny sposób konsultowane z samorządami i lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

W imieniu swoim i moich współpracowników w EC BREC zajmujących się lokalną ekoenergetyką zapraszamy Państwa na **spotkanie informacyjno-organizacyjne w Warszawie, w budynku IBMER przy ulicy Rakowieckiej 32, w dniu 12 października 2004 o godzinie 12:00.**

W celu przybliżenia Państwu problematyki, którą zamierzamy poruszyć w trakcie spotkania załączamy propozycję programu spotkania w dniu 12 października w Warszawie oraz następujące dokumenty:

1. Informacja o Grupie Doradczej ManagEnergy (MERG): <http://www.ManagEnergy.net/refgrp.html>
2. Informacja o programie Intelligent Energy for Europe (IEE): <http://europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index-en.html>
3. Opinia Grupy Doradczej MERG o programie Intelligent Energy for Europe (IEE)
4. Program europejskiej konferencji sieci ManagEnergy w dniach 20–21 października w Brukseli wraz z zaproszeniem do uczestnictwa

W sprawach organizacyjnych prosimy o kontakt z Marcinem Włodarskim, w biurze gdańskim EC BREC, pod numerem telefonu (58) 301 57 88 lub adresem e-mail: marcinw@ibmer.waw.pl. Uprzejmie proszę o potwierdzenie Państwa udziału w spotkaniu pocztą komputerową lub telefonicznie na skazany powyżej kontakt.

Pozostając z poważaniem

Grzegorz Wiśniewski, Dyrektor Centrum

Załącznik 9 – Szkic koncepcyjny drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. energii

Program Inteligentna Energia dla Europy

Działania typu 3: „Wsparcie dla szczególnych wydarzeń”

Proponowana data: Luty 2006

Główny organizator Konferencji: Związek Powiatów Polskich

Współorganizatorzy Konferencji: Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC), Council of European Municipalities and Regions – CEMR, Stowarzyszenie Energie Cites

Wstęp

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Przystąpienie do Unii Europejskiej nowych krajów członkowskich w maju 2004, wymaga lepszej integracji samorządów z gospdarką UE, w szczególności w strategicznym zakresie jak energia. Zwiększenie efektywności procesu może zostać zwiększona poprzez działania na rzecz rozpowszechniania wiedzy oraz informacji dotyczących polityki UE w zakresie energii oraz instrumentów jej wdrażania. Z drugiej strony proces tworzenia polityki UE, wymaga poprawy w celu umożliwienia samorządom nowych krajów członkowskich aktywnego udziału w tym procesie, głównie poprzez niezakłócony przepływ informacji na temat potrzeb samorządów do odpowiednich jednostek Komisji Europejskiej, odpowiedzialnych za politykę energetyczną.

Kolejnym ważnym aspektem jest poszerzenie kontaktów pomiędzy sieciami specjalistów w zakresie energii z nowych państw członkowskich UE, a innymi krajami Unii.

Organizacja w Polsce drugiej Europejskiej Konferencji Samorządowych Ekspertów ds. Energii będzie kontynuacją działań Inicjatywy ManagEnergy, a także Pierwszej Europejskiej Konferencji Samorządowych Specjalistów ds. Energii, która miała miejsce w czerwcu 2004, w Sztutgarciu.

Cele Konferencji

Obecnie działa wiele lokalnych i regionalnych stowarzyszeń działających jako agencje energetyczne, stworzone m.in. w ramach programów europejskich, takich jak SAVE. Niestety często obszar ich działania jest ograniczony geograficznie do regionu lub miasta/gminy i rzadko działania te odnoszą skutek w większej skali. W przypadku Polski, istnieje ok. 20 agencji funkcjonujących w ramach regionów i powiatów lecz zwykle nie prowadzą wspólnych działań.

Działania na rzecz utworzenia sieci specjalistów ds. energii zostały podjęte przez Związek Powiatów Polskich, którego struktura zrzesza obecnie ok. 200 specjalistów ze Starostw powiatowych.

W związku z powyższym, główne cele Konferencji obejmują:

- prezentacja Inicjatywy ManagEnergy oraz Grupy Doradczej przy ManagEnergy;
- umożliwienie nawiązania kontaktów pomiędzy specjalistami ds. energii, agencjami energetycznymi oraz lokalnymi i regionalnymi stowarzyszeniami z krajów członkowskich UE;
- identyfikacja potencjalnych partnerów dla realizacji wspólnych projektów pomiędzy samorządami oraz agencjami energetycznymi;

- wymiana doświadczeń w zakresie finansowania inwestycji samorządowych;
- ustanowienie krajowej sieci samorządowych ekspertów ds. energii w Polsce;
- ustanowienie paneuropejskiej sieci agencji energetycznych;

Cele szczegółowe Konferencji obejmują:

- prezentację polityki UE oraz uregulowań prawnych dotyczących rozwoju sektora energii odnawialnej oraz zrównoważonej gospodarki energetycznej;
- umożliwienie kontaktów pomiędzy samorządowymi specjalistami oraz agencjami energetycznymi z nowych krajów członkowskich UE;
- prezentację możliwości finansowania projektów wspierających wdrażanie polityki UE w zakresie zrównoważonej gospodarki energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii w ramach programów UE;
- prezentację przykładów dobrej praktyki w zakresie wykorzystania funduszy UE na rzecz zrównoważonych rozwiązań energetycznych.

Adresaci Konferencji

Konferencja adresowana jest do następujących odbiorców:

- krajowe i zagraniczne władze samorządowe na poziomie lokalnym i regionalnym;
- stowarzyszenia samorządowe;
- lokalne i regionalne agencje energetyczne;
- samorządowi eksperci ds. energii;
- branżowe stowarzyszenia energetyczne;
- regionalne agencje rozwoju.

Struktura finansowania Konferencji

Planowana jest następująca struktura finansowania Konferencji z następujących źródeł:

- Program Inteligentna Energia dla Europy;
- Opłaty konferencyjne;
- Sponsorzy, np.: elektrociepłownie zawodowe (np. STOEN, Południowy Koncern Energetyczny), producenci technologii energetycznych, instytucje finansujące, banki, agencje rozwoju regionalnego, izby gospodarcze, branżowe stowarzyszenia energetyczne.

Źródło finansowania	Poziom dofinansowania [%]	Poziom dofinansowania [Euro]
Program IEE	50%	20 000

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Opłaty konferencyjne	45%	15 000
Sponsorzy		
Wkład własny	5%	5 000
RAZEM	100%	40 000 Euro

Szkic programu konferencji

Dzień 1

1. **Sesja plenarna:** Polityczne i prawne wsparcie dla wdrażania zintegrowanych rozwiązań energetycznych w samorządach krajów Unii Europejskiej

- Dyrektywy UE dotyczące wsparcia działań na rzecz zrównoważonej gospodarki energetycznej;
- Postępy we wdrażaniu dyrektyw UE dotyczących wsparcia rozwoju odnawialnych źródeł energii do polskiego systemu prawnego.

2. Narzędzia UE wsparcia działań na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz zarządzania energią

- Inicjatywa ManagEnergy – europejskie sieci samorządowych ekspertów energetycznych;
- ManagEnergy Reflection Group;
- Program Intelligent Energy Europe.

3. **Warsztat 1: Finansowanie inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii w krajach Unii Europejskiej**

Sesja 1a: Doświadczenia w wykorzystaniu funduszy UE na inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii (Dyskusja)

Sesja 1b: Udział Strony Trzeciej w finansowaniu inwestycji odnawialnych źródeł energii – Partnerstwo Publiczno – Prywatne (Dyskusja)

Dzień 2

4. **Warsztat 2: Sieci specjalistów energetycznych oraz agencji energetycznych w Europie**

Sesja 2a: Europejska sieć lokalnych i regionalnych agencji energetycznych (Dyskusja)

Sesja 2b: Sieć specjalistów oraz lokalnych i regionalnych agencji energetycznych w Polsce (Dyskusja)

5. **Sesja plenarna:** Paneuropejska sieć lokalnych i regionalnych agencji energetycznych. Rozwój współpracy między sieciami w ramach programów UE.

6. **Sesja plenarna:** w jaki sposób programy KE mogą wspomóc wdrażanie dobrej praktyki z zakresu zarządzania energią

Dzień 3

7. **Info Day Intelligent Energy for Europe**

8. **Fazy organizacji Konferencji oraz działania follow-up**

Zakładając, iż decyzja dotycząca wniosku zostanie podjęta w maju 2005, przewidywany czas na organizację Konferencji to 9 miesięcy, czyli do miesiąca lutego 2006.

Faza 1: Rozpowszechnianie informacji

No.	Zadanie do wykonania	Odpowiedzialny partner	Czas realizacji
1.1	Przygotowanie informacji do umieszczenia na stronach internetowych i biuletynach.	All (ZPP, EC BREC, CEMR, Energie Cites)	1 miesiąc
1.2	Przygotowanie i wydruk ulotek informacyjnych po polsku, angielsku i niemiecku.	ZPP	1–2 miesiąc
1.3	Dystrybucja ulotek	All	2–8 miesiąc
1.4	Wyznaczenie osoby do oficjalnych kontaktów w sprawie organizacji konferencji	ZPP, EC BREC	1 miesiąc
1.5	Utworzenie strony internetowej konferencji	ZPP	1–2 miesiąc

Faza 2: Przygotowanie i wysyłka zaproszeń dla autorów prezentacji

No.	Zadanie do wykonania	Odpowiedzialny partner	Czas realizacji
2.1	Przygotowanie zaproszeń do autorów prezentacji	ZPP, EC BREC	1 miesiąc
2.2	Kontakt z autorami prezentacji w sprawie ogłoszenia prezentacji	EC BREC, Energie Cites	2–6 miesiąc
2.3	Nadsyłanie prezentacji przez autorów	EC BREC	3–8 miesiąc

Faza 3: Pozyskiwanie sponsorów Konferencji

No.	Zadanie do wykonania	Odpowiedzialny partner	Czas realizacji
-----	----------------------	------------------------	-----------------

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

3.1	Opracowanie strategii pozyskania sponsorów	EC BREC, ZPP	1–2 miesiąc
3.2	Przygotowanie oferty dla sponsorów	ZPP, EC BREC	2 miesiąc
3.3	Przygotowanie listy potencjalnych sponsorów	ZPP	1 miesiąc
3.4	Wysyłka ofert i podtrzymanie kontaktów ze sponsorami	ZPP, EC BREC	3–4 miesiąc
3.5	Podpisanie umów ze sponsorami	ZPP	5–7 miesiąc

Faza 4: Organizacja Konferencji			
No.	Task to be completed	Responsible partner	Completion period:
4.1	Rezerwacja sal konferencyjnych oraz sprzętu konferencyjnego	ZPP	1 miesiąc
4.2	Organizacja posiłków	ZPP	7 miesiąc
4.3	Zapewnienie ochrony Konferencji	ZPP	8 miesiąc
4.4	Rezerwacja pokoi hotelowych dla uczestników	ZPP	3–8 miesiąc
4.5	Zapewnienie stanowiska rejestracyjnego dla uczestników	ZPP	8 miesiąc
4.6	Przygotowanie materiałów konferencyjnych	ZPP	7–9 miesiąc
4.7	Organizacja konferencji prasowej	ZPP	9 miesiąc
4.8	Zapewnienie tłumaczenia symultanicznego	ZPP	8 miesiąc
4.9	Zapewnienie transmisji on–line konferencji	ZPP, EC BREC	1–2 miesiąc
4.10	Przygotowanie bankietu	ZPP	9 miesiąc

Faza 5: Działania kontynuacyjne			
No.	Task to be completed	Responsible partner	Completion period:
5.1	Przygotowanie raportu finansowego i merytorycznego dla DG TREN	ZPP, EC BREC	9–10 miesiąc
5.2	Przygotowanie sprawozdania dla mediów (czasopisma specjalistyczne, portale internetowe)	EC BREC	10 miesiąc
5.3	Umieszczenie prezentacji na stronie www konferencji w formacie PDF	ZPP, EC BREC	9–10 miesiąc

9. Działania informujące

Rozpowszechnianie informacji będzie miało miejsce poprzez następujące działania:

- uruchomienie strony internetowej Konferencji na serwerze ZPP, regularnie uaktualnianej informacjami dla potencjalnych uczestników i umożliwiającej ściągnięcie formularzy rejestracyjnych itp.
- kontakty z mediami – telewizja, gazety, czasopisma, portale internetowe
- transmisja Konferencji on–line na stronę ManagEnergy
- udostępnienie prezentacji na stronie internetowej Konferencji, w bezpiecznym formacie (PDF).

10. Spotkania organizacyjne

Planowana jest organizacja dwóch spotkań umożliwiających konsultacje dotyczące postępu organizacji Konferencji. Pierwsze spotkanie powinno mieć miejsce wkrótce po decyzji Komisji Europejskiej dotyczącej wniosku, natomiast drugie spotkanie powinno odbyć się około 2 miesiące przed Konferencją.

Załącznik 10 – Sprawozdanie ze spotkania informacyjno – organizacyjnego nt. inicjatywy ManagEnergy oraz programu energetycznego UE „Inteligentna Energia dla Europy”

Warszawa, 12.10.2004

W spotkaniu udział wzięli: Włodzimierz Rago – Związek Powiatów Polskich, Maciej Ambrosiewicz – Wigierski Park Narodowy, Piotr Szutkiewicz – Podlaska Agencja Zarządzania Energią, Zdzisław Czucha – Kaszubski Instytut Rozwoju, Marcin Modrzejewski – Kaszubski Instytut Rozwoju, Edmund Wach – Bałtycka Agencja Poszanowania Energii S.A., Grzegorz Wiśniewski – Europejskie Centrum Energii Odnawialnej EC BREC/IBMER, Marcin Włodarski – Europejskie Centrum Energii Odnawialnej EC BREC/IBMER, Tomasz Lachowicz – Instytut Energetyki Odnawialnej Sp. z o.o.

Spotkanie otworzył Dyrektor EC BREC/IBMER. Podkreślił wagę działań ZPP w promocji lokalnej ekoenergetyki oraz w tworzeniu sieci powiatowych specjalistów ds. planowania i zarządzania energią lokalną. Pomimo faktu, iż istnieje w Polsce wiele stowarzyszeń i organizacji zajmujących się

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

zagadnieniami energetycznymi, to zwykle brakuje im wspólnego mianownika, a tym samym przełożenia ich działań na ośrodki decyzyjne. Tymczasem, zwłaszcza po wejściu Polski do UE koniecznym wydaje się być wzmocnienie tych działań oraz ich skorelowanie z działaniami, programami realizowanymi przez Komisję Europejską oraz dostępnymi na szczeblu UE instrumentami wsparcia. W tym obszarze ciągle pozostaje wiele do zrobienia zwłaszcza jeśli chodzi o umożliwienie tymże organizacjom dotarcia do informacji o polityce oraz obecnie dostępnych i planowanych przez Komisję Europejską (KE) instrumentach wsparcia adresowanych przede wszystkim bezpośrednio do samorządów i organizacji zajmujących się sprawami zrównoważonej środowiskowo energetyki na szczeblu lokalnym. Obecnie w krajach Unii Europejskiej pojawiły się tendencje do tworzenia sieci stowarzyszeń i organizacji, w sposób umożliwiający im docieranie do odpowiednich informacji o inicjatywach i działaniach KE. Służy temu przede wszystkim inicjatywa adresowana do lokalnych partnerów energetycznych w UE prowadzona pod nazwą *ManagEnergy*. W ramach tejże inicjatywy, KE poszukuje możliwości bezpośredniego dialogu (z pominięciem rządów krajów członkowskich UE) z organizacjami zaangażowanymi we wdrażanie działań z zakresu odnawialnych źródeł energii (OZE) i efektywnego wykorzystania energii (EWE).

Najważniejszymi instrumentami działania Komisji Europejskiej w ramach inicjatywy *ManagEnergy* są: 1) doroczne konferencje lokalnych ekspertów do spraw energii, 2) portal internetowy www.ManagEnergy.net skierowany do lokalnych i regionalnych partnerów, umożliwiający multimedialne uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych w ramach *ManagEnergy*, 3) tzw. *Grupa Doradczej (GD) ManagEnergy* (*ManagEnergy Reflection Group*), skupiająca członków reprezentujących krajowe organizacje samorządowe lub pozarządowe oraz lokalne agencje działające w sektorze energii. Rolą członków *GD* jest przekazywanie Komisji Europejskiej obrazu sytuacji panującej w danym kraju z poziomu działań organizacji lokalnych, lokalnie odczuwanych skutków polityki rządu w odniesieniu do obszaru zainteresowań *ManagEnergy* oraz formułowania potrzeb i proponowania kierunków dalszych działań KE na rzecz rozwoju energetyki lokalnej. Bezpośrednią platformą do kontaktów KE z organizacjami lokalnymi i regionalnymi stają się regionalne konferencje *ManagEnergy*, z których ostatnia odbyła się w maju br. w Sztutgarcie. Najważniejszym instrumentem finansowego wsparcia KE dla lokalnych partnerów energetycznych w ramach inicjatywy *ManagEnergy* jest program energetyczny UE „Inteligentna Energia dla Europy” (IEE) na lata 2003–2006.

Następnie uczestnicy spotkania zostali bliżej zapoznani z zasadami działania *GD*. Jej pierwsze spotkanie odbyło się w czerwcu 2002 roku. Zaproszenie do

uczestnictwa zostało wystosowane do 10 stowarzyszeń tworzonych przez lokalne/regionalne organizacje z krajów „piętnastki” UE15. Ówczesne kraje kandydujące reprezentowane były przez 5 organizacji (krajowe agencje energetyczne lub wiodące instytucje naukowo-badawcze prowadzące działania na szczeblu lokalnym) z Czech, Węgier, Estonii, Słowenii i Polski. Zaproszenie z KE do reprezentowania Polski w Grupie doradczej otrzymał Grzegorz Wiśniewski. Równoległe z tworzeniem sieci *ManagEnergy* prowadzone były działania Związku Powiatów Polskich (ZPP) oraz powołanej wcześniej przez ZPP tzw. Rady Konsultacyjnej ZPP ds. strategii ekoenergetycznej powiatu na rzecz stworzenia sieci powiatowych ekspertów ds. energii. Grzegorz Wiśniewski, otrzymał także, na podstawie uchwały Zarządu ZPP pełnomocnictwa do reprezentowania ZPP oraz tworzonej sieci ekspertów w Grupie Doradczej *ManagEnergy*. W pracach Grupy Doradczej *ManagEnergy* uczestniczą również przedstawiciele takich sieci europejskie jak *Energie Cites*, *FEDEREN* itp. Główne zadanie *GD* – doradzanie Komisji Europejskiej w zakresie tworzonej polityki energetycznej, prawodawstwa i narzędzi wdrażania polityki energetycznej UE oraz upowszechnianie zrównoważonej polityki energetycznej na szczeblu lokalnym – realizowane jest najczęściej przez konsultowanie projektów dyrektyw i programów. Zaprezentowanym przez Grzegorza Wiśniewskiego bieżącym przykładem efektów pracy *GD* jest opinia na temat projektu przyszłego programu *Inteligentna Energia dla Europy*, na lata 2007 – 2012. Grzegorz Wiśniewski stwierdził, że jednym z jego osobistych obowiązków w *GD* jest zaprezentowanie prowadzonych w Polsce działań na rzecz realizacji dyrektyw UE dotyczących zrównoważonej polityki energetycznej na poziomie lokalnym oraz ocena skuteczności stosowanych instrumentów UE. Podkreślił jednocześnie, że jest to trudne zadanie, głównie ze względu na obserwowane różnie rozłożone akcenty lub nawet rozbieżność między polityką UE, polityką rządu polskiego oraz oczekiwaniami szczebla lokalnego. Stwierdził, że spotkanie jest dla niego przede wszystkim okazją do zapoznania się z aktualnymi oczekiwaniami lokalnych i samorządowych organizacji reprezentowanych na spotkaniu, przed kolejnym posiedzeniem *GD* oraz skonsultowania treści jego wystąpienia na najbliższej corocznej konferencji *ManagEnergy*.

W dalszej części spotkania Grzegorz Wiśniewski przedstawił bardziej szczegółowo program następnego spotkania *GD*, które odbędzie się w dniu 19 października 2004 r., w przeddzień corocznej europejskiej konferencji *ManagEnergy* w Brukseli. Podczas najbliższego spotkania *DG* dyskutowane będą m.in. uwarunkowania wdrażania w krajach członkowskich UE dyrektywy nt. efektywności energetycznej budynków oraz zaprezentowany zostanie najnowszy projekt dyrektywy o usługach energetycznych. Na konferencji dyskutowane będą po raz

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

pierwszy tak szeroko zagadnienia dotyczące wykorzystania funduszy strukturalnych na inwestycje w zakresie energii. Według informacji z Węgier (która będzie obok informacji z Polski prezentowana na konferencji), zostały tam złożone i ocenione już cztery wnioski na wykorzystanie środków strukturalnych (wszystkie dotyczą energetyki odnawialnej) Wnioski te mieszczą się w wydzielonym priorytecie „Energia” (60% środków na energetykę odnawialną i 40% na efektywność energetyczną) w wydzielonym programie operacyjnym „Ochrona Środowiska i infrastruktura”, w węgierskim Narodowym Planie Rozwoju (NPR) 2003–2006.

Wstępna informacja przygotowana przez Grzegorza Wiśniewskiego, wskazuje niestety na gorszą sytuację polskich samorządów i przedsiębiorstw chcących pozyskać fundusze strukturalne na inwestycje ekoenergetyczne. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest co najmniej kilka, w tym: brak wydzielonego priorytetu energia i infrastruktura energetyczna w Polskim NPR oraz rozproszenie, niejasność i niespójność zasad wsparcia dla ekoenergetyki udzielanej przez instytucje centralne w ramach NPR, opóźnienia w notyfikacji zasad udzielania pomocy dla ekoenergetyki w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego (wnioski samorządów lokalnych i przedsiębiorstw dot. energetyki odnawialnej jako jedyne nie są obecnie przyjmowane), a także wydawane w Polsce ostatnie regulacje dotyczące dopuszczalnej wysokości pomocy publicznej w obszarze ochrony środowiska i odnawialnych źródeł energii (np. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 22 kwietnia br.), pogarszające warunki udzielania pomocy zapisanej pierwotnie w NPR. Zdaniem Grzegorza Wiśniewskiego w pozyskaniu środków strukturalnych na ekonoenergetykę w Polsce, przeszkadzać też będzie nie przystępnie w ubiegłym roku przez Polskę do programu IEE i umożliwienie polskim instytucjom wykorzystania środków IEE na przygotowanie pilotowych projektów do sfinansowania przez fundusze strukturalne. Z obecnej analizy sytuacji wyciera pewien dysonans pomiędzy polityką energetyczną UE i polityką Polski oraz uwidacznia się znacznie lepsze przygotowanie rządu Węgierskiego do absorpcji funduszy strukturalnych na rzecz ekoenergetyki. Powstaje zatem pytanie, czy są także pozytywne informacje z Polski z obszaru rozwoju równoważnych systemów energetycznych, które można by odpowiedzialnie przedstawić na konferencji ManagEnergy.

Kolejna część wystąpienia Grzegorza Wiśniewskiego poświęcona była możliwościom organizacji w Polsce, w roku 2005, regionalnej konferencji ManagEnergy, która miałaby posłużyć integracji polskich organizacji na rzecz ekoenergetyki. Stanowiłaby ona również okazję do zaproponowania KE szczególnie ważnych wsparcia dla polskich organizacji działających w obszarze energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej. Konieczne byłoby

opracowanie formuły dla tej konferencji oraz wyznaczenie miejsca jej organizacji i organizatorów, tak aby jej idea mogła być przedstawiona na konferencji w Brukseli. Jej organizacja w Polsce, zdaniem Grzegorza Wiśniewskiego mogłaby zostać dofinansowana z programu IEE.

Główne cele oraz obszary finansowania przez program IEE, zostały przedstawione przez Marcina Włodarskiego z Europejskiego Centrum Energii Odnawialnej. Wszystkie informacje znajdują się w prezentacji stanowiącej załącznik do niniejszej notatki. Po zakończeniu prezentacji, Grzegorz Wiśniewski podkreślił, iż program IEE jest narzędziem służącym finansowaniu pokonywaniu tzw. „barier nietechnicznych”, czyli że nie finansuje on projektów inwestycyjnych, ale może służyć przygotowaniu projektów inwestycyjnych do sfinansowania np. z funduszy strukturalnych.

W dyskusji jako pierwszy głos zabrał Przewodniczący Włodzimierz Rago, reprezentujący Związek Powiatów Polskich. Przedstawił opinię samorządów powiatowych i gminnych, które zwykle odradzają przystępowanie do ogólnokrajowych organizacji i struktur. Włodzimierz Rago, stwierdził, że podstawową jednostką, która powinna wdrażać rozwiązania z zakresu odnawialnych źródeł energii (OZE) jest gmina, natomiast poziom powiatu posiada również bardzo duże możliwości efektywnego wdrażania technologii odnawialnych źródeł energii poprzez koordynację i wspomaganie działań gmin wchodzących w jego skład, realizujących swoje priorytety. Jako przedstawiciel ZPP, Włodzimierz Rago zaproponował utworzenie centrum koordynującego działania sieci organizacji samorządowych przy EC BREC, ze względu na doświadczenie i wiedzę w tym zakresie. Włodzimierz Rago stwierdził również, że bardzo możliwe jest podjęcie się przez Związek Powiatów Polskich organizacji regionalnej konferencji ManagEnergy, lecz temat musi najpierw zostać przedyskutowany przez Zarząd ZPP. Dla jej organizacji konieczne byłoby zdobycie dofinansowania z Komisji Europejskiej, jak również znalezienie dofinansowania z innych instytucji, np. z energetyki zawodowej, dla której temat odnawialnych źródeł energii staje się coraz bardziej interesujący. Konieczne jest również doprecyzowanie podziału zadań.

Następnie głos zabrał Piotr Szutkiewicz z Podlaskiej Agencji Zarządzania Energią, działającej przy Podlaskiej Fundacji Rozwoju Regionalnego. Agencja reprezentowana przez Piotra Szutkiewicza została stworzona w ramach programu SAVE (będącego obecnie częścią IEE), którego zasady okazały się bardzo trudne do realizacji z przyczyn formalnych. Wskutek tych problemów, rozpoczęcie realizacji projektu (tworzenia Agencji Zarządzania Energią) rozpoczęło się z rocznym opóźnieniem. Największym problemem był brak zgody KE (Program SAVE) na propozycje Fundacją Rozwoju Regional-

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

nego, nie nadawać tworzonej agencji osobowości prawnej. Zdaniem Fundacji nadanie osobowości prawnej wiązałoby się z podrozeniem kosztów funkcjonowania agencji, ze względu m.in. na zatrudnienia nowych osób i utrzymania oddzielnej księgowości. Dodatkowo, brak doświadczenia pracowników nie dawał gwarancji generowania nowych środków co podnosiło ryzyko upadku jednostki w razie niezdobycia środków na funkcjonowanie w ramach projektów. Po trwającym dość długo sporze, Komisja Europejska przystąpiła na kształt agencji proponowany przez Fundację. Piotr Szutkiewicz podał również przykład agencji SAVE w Kaliszu, która ubiegała się o środki z rezerwy celowej na funkcjonowanie. Niestety, procedura okazała się bardzo trudna do realizacji, gdyż przeznaczenie takich środków wiązałoby się z koniecznością ogłoszenia przetargu przez województwo, co z jednej strony nie dawało pewności ich otrzymania, a z drugiej podnosiło koszt pozyskania tych środków.

W ramach swojej działalności, nowo powstała Agencja przeprowadziła również ankietę w powiatach województwa podlaskiego, która wykazała, że niewiele z nich jest zainteresowanych zagadnieniami zrównoważonej energetyki. Natomiast dobrym partnerem wykazującym poważne zainteresowanie są gminy oraz związki gmin. Zdaniem Piotra Szutkiewicza, aby organizacja sieci stowarzyszeń samorządów zdobyła poparcie, jej struktura musi być jasna i przejrzysta, musi ona również mieć charakter *non-profit*. Wspomniane ankietę wykazały również, że jedynie 30 ze 161 gmin województwa podlaskiego posiada opracowane projekty założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Świadczy to o nie przykładaniu należytej wagi przez niektóre samorządy do zagadnień energetycznych, co wymaga również prawnego uregulowania. Piotr Szutkiewicz zwrócił również uwagę na konieczność rozszerzenia działalności dotyczącej odnawialnych źródeł energii poza duże miasta będące głównymi ośrodkami politycznymi i gospodarczymi kraju.

Zdzisław Czucha, burmistrz Kościerzyny (woj. pomorskie), a jednocześnie wiceprezes stowarzyszenia Kaszubski Instytut Rozwoju, stwierdził, iż przepisy dotyczące ochrony środowiska oraz energetyki są w Polsce zbyt liberalne. W szczególności w odniesieniu do gospodarstw, których działanie na szkodę środowiska (np. spalanie opon oraz śmieci w kotłach do tego nie przeznaczonych) nie jest karane. W przypadku niewypełnienia przez gminy obowiązku opracowania *projektów założeń...*, nie jest przewidziana dla nich żadna kara. Tymczasem lekceważenie przepisów przez gminy powinno być karane np. odrzuceniem przez WFOŚiGW wszelakich wniosków o dofinansowanie inwestycji, do czasu opracowania planu. Zdzisław Czucha podkreślił konieczność kształcenia specjalistów w dziedzinie energetyki, którzy mogą

przekazać niezbędną wiedzę i wspomóc samorządy w zarządzaniu energią. Polityka energetyczna rzutuje na funkcjonowanie ekonomiczne gospodarstw domowych. W momencie, kiedy zagadnienia energetyczne są pomijane przez gminy i obywateli, a stanowią one znaczący odsetek w kosztach funkcjonowania gospodarstw domowych, nie jest możliwe poczynienie oszczędności, które mogą napędzić rozwój lokalny, który staje się drogi ze względu na brak obszarów, w których można by uzyskać nadwyżkę finansową. Podstawowymi działaniami jakie powinny być podejmowane to termomodernizacja, a następnie wdrażanie technologii produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Podkreślony został brak narzędzi wsparcia motywujących do wdrażania nowych i tańszych rozwiązań energetycznych. Tymczasem, np. opracowanie projektów założeń przez fachowych doradców powinno być dofinansowane przez Rząd.

Piotr Szutkowski w uzupełnieniu, podał przykład funkcjonowania w podlaskim funduszu kapitałowego angażującego się finansowo w różnego przedsięwzięcia (krótkookresowo – sprzedając akcje po pewnym czasie, lub długookresowo). Możliwe byłoby utworzenie funduszu kapitałowego na rzecz zrównoważonej energii. Z takiego rodzaju funduszu możliwe byłoby również finansowanie przygotowania planów energetycznych dla gmin.

Grzegorz Wiśniewski odpowiedział, iż przygotowany przez EC BREC projekt ustawy o wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii zawierał schemat finansowania przygotowania planów jak i realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii. EC BREC ma zamiar powrócić do kwestii ustawy o odnawialnych źródłach energii i zawarty w niej system mógłby w praktyce zostać poszerzony o system przedstawiony przez Piotra Szutkiewicza.

Włodzimierz Rago zaprezentował przykład systemu funkcjonującego w Niemczech, gdzie zatrudniony doradca określa optymalne dla gminy rozwiązania energetyczne. Taki specjalista zajmuje się kwestiami energetycznymi na część etatu, co okazuje się być wystarczające, natomiast reszta etatu wypełniona jest innymi obowiązkami na rzecz gminy. Stowarzyszenie SWER, za środki Domu Współpracy Polsko – Niemieckiej wprowadził takie rozwiązanie na Śląsku, gdzie obecnie co druga gmina posiada swojego specjalistę ds. energii.

Edmund Wach – Prezes Bałtyckiej Agencji Poszanowania Energii S.A. zwrócił uwagę, że niemalże wszystkie działania podejmowane przez instytucje, organizacje i firmy działające na rzecz zrównoważonej gospodarki energetycznej są działaniami w oderwaniu od działalności Rządu, który jest niechętny współpracy. Co zrobić aby nawiązać konstruktywną współpracę z Rządem i jak powiązać nasze działania z działaniami Rządu?

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Grzegorz Wiśniewski odpowiedział, że Rząd chcąc wdrażać dyrektywy UE dotyczące zrównoważonej gospodarki energetycznej musi podjąć współpracę ze środowiskiem działającym w tym sektorze. Tymczasem jednak, Rząd Polski przyjął inną strategię. Zamiast wdrażać dyrektywy, ma zamiar próbować podjąć negocjacje z KE, z zamiarem obniżenia celu ilościowego na rok 2010 dotyczącego zielonej energii (7,5% w bilansie zużycia energii elektrycznej brutto).. Skuteczna renegotiacja celów na dzisiaj wydaje się raczej mało prawdopodobna, gdyż Rząd musiałby wykazać, że podejmował daleko idące starania w tym kierunku. Oprócz możliwej renegotiacji zapisów dyrektyw, tworzone w Polsce prawo, np. w zakresie zasad dopuszczalnej pomocy publicznej, wskazuje na stopniowe odchodzenie od polityki szerszego wspierania energetyki odnawialnej. W celu wywarcia nacisku na Rząd konieczne jest utworzenie samorządowej i pozarządowej, która pozwoliłaby przekazywać do konsultacji samorządom i lokalnym partnerom energetycznym projekty ustaw i rozporządzeń, których Rząd nie poddaje konsultacjom społecznym (zwłaszcza samorządowym) pomijając ten etap w procesie legislacyjnym, osłabia tym samym szanse ekoenergetyki. Rząd, koncentrując się na problemach generacji energii w tradycyjnych scentralizowanych systemach, nie rozpoznaje wśród samorządów partnera do rozmów w kwestiach energetycznych. Utworzenie sieci skupiającej organizacje samorządowe umożliwiło by stworzenie reprezentacji tych środowisk wobec rządu i wywieranie wywierania wpływu na kierunki polityki energetycznej.

Maciej Ambrosiewicz, przedstawiciel Wigierskiego Parku Narodowego, zaznaczył, iż istnieje konieczność uznania indywidualnych obywateli jako pełnoprawnego partnera w procedurach inwestycyjnych (także w kwestiach energetycznych), gdyż okazuje się, że osoby fizyczne nie są traktowani jako równoprawny partner. Jako przykład, podany został przypadek osób zamieszkujących na obszarze otuliny WPN, których większość wyraziła w ankietach zainteresowanie przedstawienia swoich systemów grzewczych na technologie wykorzystujące odnawialne źródła energii. Niestety w procedurze aplikacyjnej, jeżeli wniosek zakładałby spakietowanie indywidualnych inwestycji, nie zostaliby oni potraktowani jako partner przez instytucje finansujące. Maciej Ambrosiewicz podkreślił również konieczność uwzględnienia w planowaniu rozwoju ekoenergetyki sytuacji ekonomicznej osób zamieszkujących na obszarach chronionych, którzy mają ograniczoną możliwość rozwoju ekonomicznego, ze względu na panujący na takim terenie zwiększony reżim ochrony przyrody. Takie osoby powinny mieć ułatwiony dostęp do środków na realizację proekologicznych inwestycji w celu wyrównania szans rozwojowych.

Na zakończenie dyskusji, Grzegorz Wiśniewski podsumował dyskusję dotyczącą utworzenia w Polsce sieci lokalnych organizacji samorządowych i lokalnych agencji energetycznych wpisującą się w inicjatywę ManagEnergy. Wzorem doświadczeń Podlaskiej Agencji Zarządzania Energią, sieć taka nie powinna mieć raczej osobowości prawnej w celu obniżenia kosztów funkcjonowania. Sieć taka musiałaby być reprezentatywna dla całego środowiska sektora energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej oraz ekoenergetyki lokalnej. Stwierdził, że sieć ponad stu ekspertów energetycznych nominowanych przez powiaty w ramach inicjatywy ekoenergetycznej ZPP, stanowi obecnie najsilniejszą i najlepiej zorganizowaną strukturą do rozwinięcia idei ManagEnergy w Polsce. Wyraził nadzieje, że istniejąca sieć może w prosty sposób zostać poszerzona o ekspertów gminnych oraz przedstawicieli lokalnych i regionalnych agencji energetycznych i organizacji pozarządowych. Szczegółowe założenia funkcjonowania takiej informatycznej sieci eksperckiej powinny uwzględniać m.in. zasady przystępowania do sieci, priorytetowe obszary działalności na szczeblu lokalnym oraz zasady reprezentowania sieci na zewnątrz, także wobec Rządu RP i Komisji Europejskiej. Zdaniem Grzegorz Wiśniewskiego, idea ta po szerszym przedyskutowaniu, razem z inicjatywą organizacji w Polsce konferencji dla lokalnych partnerów energetycznych z całej europy, powinna uzyskać wsparcie finansowe z programu IEE.

Wszyscy uczestnicy spotkania zgodzili się, iż konieczne jest gruntowne przemyślenie najbardziej optymalnej struktury docelowego funkcjonowania sieci, która nie powodowałaby rozmywania się celów, a jednocześnie umożliwiała merytoryczne zarządzanie nią. W tym celu musiałaby ona również posiadać platformę informatyczną służącą przekazywaniu ważnych informacji, konsultacji oraz wymianie poglądów i doświadczeń.

Notatkę sporządził: Marcin Włodarski, EC BREC/IBMER

Załącznik 11 – Fragment listu intencyjnego EC BREC do ZPP w sprawie współpracy nad realizacją projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”

Warszawa, 2001–03–30

List adresowany do Sekretarza Generalnego ZPP – Rudolfa Borusiewicza

Szanowny Panie,

Nawiązując do naszej wcześniejszej rozmowy telefonicznej **chciałbym w skrócie przedstawić pro-**

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

jekt tworzenia pilotowego programu rozwoju proekologicznej strategii energetycznej nastawionej na wykorzystanie lokalnych zasobów energii odnawialnej na szczeblu powiatu i zaprosić Związek Powiatów Polskich do udziału w przedsięwzięciu.

W ostatnich latach Rząd RP podejmował szereg działań zmierzających w kierunku zwiększenia wykorzystania zasobów odnawialnych źródeł energii z terenu Polski. Działania te spowodowały wzrost zainteresowania zarówno polskich, jak i zagranicznych partnerów możliwościami inwestycji w tym sektorze gospodarki. Europejskie Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC) jest instytucją uczestniczącą zarówno w tworzeniu podstaw polityki państwa odnośnie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), jak i mającą doświadczenie realizacji konkretnych projektów z tej dziedziny. Zależy nam na tym, aby inwestycje takie były realizowane z poszanowaniem praw i interesów społeczności lokalnych.

Chcielibyśmy zaprosić Państwa Związek, a następnie wybrany wspólnie powiat do wzięcia udziału w projekcie „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem OZE” sponsorowanym przez brytyjski fundusz rządowy Know How Fund. Projekt adresujemy do władz samorządowych, ale ostatecznie wybierzemy tylko jeden z powiatów z nadesłanych zgłoszeń.

Lokalne władze mają szerokie kompetencje w zakresie redukcji zużycia energii i kosztów jej użytkowania. Prawo Energetyczne narzuca władzom gminnym obowiązek prowadzenia gospodarki energetycznej na ich terenie, jednak brakuje odpowiednich narzędzi i informacji do planowania energetycznego w skali regionu. Dostęp do tych informacji mógłby stanowić zachętę dla potencjalnych inwestorów poprzez na przykład określenie redukcji kosztów energii czy rozwój lokalnej energetyki odnawialnej. To umożliwiłoby władzom regionu wykorzystanie funduszy i zasobów w celu zainwestowania w rozwój społeczności lokalnych. Są także duże szanse na rozwój lokalnych zasobów energii odnawialnej, zarówno pod względem modernizacji starych zakładów energetycznych jak i tworzenia nowych działalności gospodarczych oraz miejsc pracy. Zaproponowany projekt jest właśnie adresowany do tych, którzy byliby gotowi podjąć takie działania.

Korzyści ekonomiczne i środowiskowe wynikające z racjonalnego użytkowania energii są ogromne. Społeczności lokalne są znaczącym konsumentem energii i chętnie zaangażowałyby się w działania na rzecz efektywniejszego wykorzystania energii w lokalnych firmach i gospodarstwach. Region zyskuje przyjazne dla środowiska źródło energii elektrycznej, co ma wpływ także na poprawę jego wizerunku jako społeczności o wysoko rozwiniętej świadomości ekologicznej. Inwestycja taka najczęściej

stwarza możliwości stałego lub czasowego zatrudnienia dla mieszkańców regionu. Dodatkowym źródłem dochodów może stać się także sprzedaż lub dzierżawa gruntów pod budowę. Samorząd lokalny może także rozważyć swój udział w przedsięwzięciu jako współinwestora (istnieją możliwości otrzymania dotacji na ten cel). Korzyści są tu więc oczywiste: redukcja wydatków na szczeblu lokalnym, poprawa stanu środowiska naturalnego, wzrost zatrudnienia, większe szanse inwestycyjne dla władz lokalnych i ich wyborców.

Brytyjska firma Energy Sustainable Development (ESD Ltd.) i nasze Centrum jako polski partner zostały wybrane przez Rząd brytyjski i polskie Ministerstwo Środowiska do poprowadzenia tego projektu. Będą współpracować z Narodową Agencją Poszanowania Energii (NAPE) i poszczególnymi Ministerstwami. EC BREC reprezentować będą eksperci, którzy będą asystować przy projekcie.

ESD Ltd. będzie korzystało z modelu SAFIRE opracowanego dla planowania energetycznego. Model ten był stosowany już wcześniej, testowany na poziomie krajowym w Polsce, natomiast teraz skierowany jest w stronę mniejszej skali: SAFIRE jest modelem opracowanym w ramach programu Unii Europejskiej ALTENER i był już wykorzystywany w Wielkiej Brytanii i innych krajach europejskich do planowania energetycznego. Projekt zaplanowany jest na czas 15 miesięcy i składa się z trzech faz:

Faza pierwsza: wybór powiatu i określenie jego uczestników;

Faza druga: realizacja projektu w wybranym powiecie i jego promocja wśród społeczności lokalnej w celu opracowania planów energetycznych i przygotowania projektów pilotażowych;

Faza trzecia: identyfikacja źródeł finansowania wybranych inwestycji i dalsza współpraca z Ministerstwem Środowiska.

Celem projektu jest oszacowanie zasobów i zużycia energii w danym powiecie i opracowanie planu zrównoważonego wykorzystania energii. Kluczowym tematem będzie zidentyfikowanie źródeł odnawialnych i efektywność wykorzystania energii, a następnie pomoc w poszukiwaniu funduszy, które można będzie przeznaczyć na rozwój odnawialnych źródeł energii.

W dniu 6 kwietnia o godz. 10:00 w siedzibie naszego Centrum przy ulicy Rakowieckiej 32 chcielibyśmy zorganizować pierwsze spotkanie poświęcone skonkretyzowaniu projektu oraz omówieniu kryteriów wyboru powiatu (lub np. związku gmin na danym terytorium) oraz przedyskutować istotność opracowania planu wykorzystania energii odnawialnej na szczeblu powiatu, tak aby mogły z niego korzystać w drugiej kolejności gminy i inwestorzy. Oprócz naszych

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

brytyjskich partnerów na spotkanie zaprosiliśmy przedstawicieli Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i Budownictwa oraz Rządowego Centrum Studiów strategicznych.

Mam nadzieję, że będziemy mogli gościć także Pana lub wydelegowanego przedstawiciela ZPP. Byłoby nam niezwykle miło gdybyśmy mogli wspólnie z Państwem uruchomić i dobrze poprowadzić projekt.

Z poważaniem

Grzegorz Wiśniewski, Dyrektor Centrum

Załącznik 12 – Cele i zakres działania oraz skład Komitetu Doradczego projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”

Zamawiający: Minister Środowiska

Finansujący: British Know How Fund

Wykonawcy:

Europejskie Centrum Energii Odnawialnej w Instytucie Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa, EC BREC, Polska; Energy Sustainable Development, ESD, Wielka Brytania

Komitet Doradczy Projektu:

Ministerstwo Środowiska (Dyrektor Zbigniew Kamiński oraz Pani Anna Woźniak: Departament Ochrony Środowiska);

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Budownictwa (Dyrektor Stanisław Zieleniewski oraz Pani Anna Sas-Micuń, Departament Architektury, Budownictwa, Geodezji i Kartografii);

Rządowe Centrum Studiów Strategicznych (Dyrektor Marek Petrykowski oraz Jan Krukowski, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej);

Związek Powiatów Polskich (Włodzimierz Rago, Przewodniczący Rady Konsultacyjnej Związku Powiatów Polskich ds. strategii ekoenergetycznej powiatów)

British Know How Fund (Dyrektor Gilbert Hyde oraz Pani Agnieszka Janiak).

Cele i zadania Komitetu Doradczego:

1. Wyrażanie opinii, dzielenie się z wykonawcami swoimi uwagami i udzielanie wskazówek na etapach konkretyzowania zadań i realizacji projektu,
2. Wzięcie udziału w procedurze wyboru Starostwa Powiatowego dla którego wykonane zostaną prace służące przygotowaniu zrównoważonego planowania energetycznego i koncepcji planu inwestycyjnego,

3. Promocja projektu i koncepcji zrównoważonego planowania energetycznego

4. Wykorzystywanie wyników projektu w tworzeniu i wdrażaniu polityki ekologicznej, energetycznej i regionalnej państwa oraz we wdrażaniu Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej.

Załącznik 13 – Pismo Dyrektora EC BREC wyrażające podziękowanie Radzie Konsultacyjnej ZPP za współpracę w związku z zakończeniem projektu „Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii”

Warszawa, 2001–06–15

List adresowany do Przewodniczącego Rady Konsultacyjnej Związku Powiatów Polskich ds. strategii ekoenergetycznej powiatów – Włodzimierza Rago

Szanowny Panie,

Chciałbym w imieniu własnym oraz naszych partnerów w programie „*Planowanie energetyczne na szczeblu lokalnym z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii*”, serdecznie podziękować Panu za dotychczasową współpracę i uczestnictwo w obradach Komitetu Doradczego. Pana czynne uczestnictwo, oprócz wzbogacania Komitetu Doradczego o cenną perspektywę przedstawiciela samorządu lokalnego, zwiększa efektywność dotarcia wiadomości o przedsięwzięciu do jego adresatów czyli starostw powiatowych. Chcielibyśmy Panu tym samym raz jeszcze podziękować za zamieszczenie informacji o projekcie na stronie internetowej Związku Powiatów Polskich.

Przy tej okazji wyrażamy nadzieję, że dzięki kontaktom z Panem nawiązana będzie stała łączność, pomiędzy **Radą Konsultacyjną ZPP** a **EC BREC**, a ta relacja okaże się stymulacją szerszej współpracy z ZPP.

Z poważaniem,

Grzegorz Wiśniewski, Dyrektor Centrum

Załącznik 14 – Opis faz projektu RERUM

Etap I

Podstawowym elementem realizacji projektu RERUM jest pomoc władzom lokalnym w oszacowaniu technicznego oraz ekonomicznego potencjału odnawialnych źródeł energii, możliwości efektywniejszego wykorzystania energii oraz pomoc w zidentyfikowaniu barier i szans rozwoju. Na tym etapie zostają zebrane i przeanalizowane setki danych

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

statystycznych z jednej strony dotyczące ogólnego zużycia energii z podziałem na poszczególne grupy odbiorców, poprzez możliwości zwiększenia efektywności wykorzystania energii oraz z drugiej strony odnośnie dotychczasowych źródeł pokrycia tego zapotrzebowania, potencjalnych nowych wytwórców energii ze źródeł odnawialnych. Jest to pierwszy najbardziej pracochłonny ale jednocześnie niezbędny etap procesu tworzenia długookresowej polityki (strategii) zapewnienia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju gospodarczego regionu.

Etap II

W drugim etapie mając przedstawiony obraz aktualnego stanu energetyki lokalnej, istnieje możliwość postawienia celów ilościowych odpowiedniego zbilansowania energetycznego rozważanego regionu. Na tym etapie zostają również zaproponowane koncepcje realizacji postawionych celów. Bardzo ważnymi elementami tego zadania jest

sprawną i jednoznaczną komunikacją pomiędzy stronami pozwalającą na uświadomienie sobie zarówno korzyści jak i kosztów płynących z realizacji postawionych celów z wykorzystaniem danych opcji.

Etap III

W konsekwencji dogłębnej dyskusji biorących pod uwagę aktualny stan lokalnej energetyki, postawionych celów, rzeczywistych możliwości ich realizacji oraz korzyści ale też kosztów zostają podjęte końcowe decyzje (uchwały) samorządów co do kierunku kształtowania długookresowej, lokalnej polityki energetycznej.

Kolejnym etapem jest już publikacja oraz promocja planów energetycznych oraz przygotowanie we współpracy z prywatnymi inwestorami konkretnych inwestycji energetycznych (budowy, modernizacji ciepłowni na biomasę, instalacje kolektorów słonecznych...).

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Załącznik 15 – Formularz zgłoszenia ZPP do projektu SAFIRE-LP

 EUROPEAN COMMISSION RESEARCH DIRECTORATES GENERAL SHARED COST RTD CPF FORMS		EN T 1 FP5RTD ☐		☐	
FOR COMMISSION USE ONLY ☐		☐		☐	
Project Acronym ²		SAFIRE-LP		Proposal No ³ NNE5-2001-00894	
Annex 1		Mandate (1 form per participant) ¹¹¹			
Participant Role ²²	CR	Participant No ²³	11	Assistant to Contractor No ²⁴	
Organisation Legal Name ⁴⁴	Polish National Association of Counties				

Tarnowskie Góry

Energy for Sustainable Development Ltd
Overmoor, Neston
Corsham, Wiltshire, SN13 9TZ
United Kingdom

The contractor Polish National Association of Counties, represented for the purpose hereof by Dr Antoni Jankowski, grants power of attorney to the co-ordinating organisation Energy for Sustainable Development Ltd. to act in its name and for its account in signing the contract corresponding to the project Strategic Assessment Framework for the Implementation of Rational Energy-Local Planning , SAFIRE-LP (NNE5-2001-00894) concluded with the Commission of the European Communities.

Dr Antoni Jankowski
legal representative of
Polish National Association of Counties

 4.06.2002
PREZES ZARZĄDU
ZWIĄZKU POWIATÓW POLSKICH

dr Antoni Jankowski

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Załącznik 16 – Pismo wyrażające zgodę na przesunięcie terminu zakończenia projektu SAFIRE-LP

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

ASSOCIATION OF POLISH COUNTIES
(member of Council of European Municipalities and Regions)

Pałac Kultury i Nauki, XVIII piętro, 00-901 Warszawa 134,
Plac Defilad 1, skr. pocztowa 7, tel/fax. (0-22) 656 63 34

Biuro: 33-300 Nowy Sącz 1, skr. pocztowa 119, tel. (0-18) 477 86 00,
fax. (0-18) 477 86 11, e-mail: zpp@zpp.pl, biuro@powiatypolskie.pl, www.zpp.pl

26 April 2004

Or.A. 0715/P-100/04

Mark Whiteley
Energy for Sustainable Development Ltd
Overmoor
Neston
Corsham SN13 9TZ
United Kingdom

SAFIRE^{LP} Project – ENG2-CT-2002-00671 – Request for 2 month contract extension

Dear Mr Whiteley,

Owing to a delay in the work programme of the SAFIRE-LP project, the National Association of Polish Counties agrees to the team's request to extend the above contract by two months, to finish on 30th June 2004.

Yours sincerely,

Ludwik Węgrzyn
President of the National Association of Polish Counties

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Załącznik 17 – Formularz zgłaszający udział ZPP w realizacji projektu SUSTAINER-AC

Proposal Submission Forms		Coordination Action	A2
	EUROPEAN COMMISSION 6 th Framework Programme for Research, Technological Development and Demonstration		

Proposal Number ¹		Proposal Acronym ²	SUSTAINER - AC
------------------------------	--	-------------------------------	-----------------------

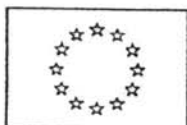
INFORMATION ON PARTICIPANTS			
Participant number ²⁶	3		
Participant organisation			
Organisation legal name ¹¹	ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH		
Organisation short name ¹²	ZPP		
Legal address			
PO Box ¹³	119	Postal Code ¹³	33-300 Cedex ¹³ —
Street name and number ¹³			
Town ¹³	NOWY SĄCZ 1	Country ¹⁴	POLAND
Internet homepage	www.zpp.pl		
Activity Type HE, RES, IND, OTH ¹⁵	OTH	Legal Status GOV, INO, JRC, PUC, PRC, EEIG ¹⁷ , PNP ¹⁶	PUC
If Legal Status "PRC", specify ¹⁸			
Is the organisation a Small or Medium-Sized Enterprise (SME)? ¹⁹			YES/NO
Are there dependencies between the organisation and (an) other participant(s) ? ²⁰			YES/NO
If yes, participant number		If yes, participant short name	NO
Character of dependence SG, CLS, CLB ²¹			
If yes, participant number		If yes, participant short name	
Character of dependence SG, CLS, CLB ²¹			
If yes, participant number		If yes, participant short name	
Character of dependence SG, CLS, CLB ²¹			
Person in charge²²			
Name	BORUSIEWICZ	First name(s)	RUDOLF
Title ²³	Mr.	Sex: Female=F, Male=M ²⁴	M
Department/Faculty/Institute/ Laboratory name			
Address (if different from above)			
PO Box ¹³		Postal Code ¹³	Cedex ¹³
Street name and number ¹³			
Town ¹³		Country ¹⁴	
Phone 1 ²⁵	+ 48 18 4778600	Phone 2 ²⁵	0602684179
e-mail	rb@zpp.pl	Fax ²⁵	+ 48 18 4778611

Previously submitted similar proposals or signed contracts? ¹⁰	YES/NO	NO
If yes, programme name(s) and year	—	
If yes, proposal number(s) or contract number	—	

For a proposal to be considered as complete, all questions must be answered. If a field is not applicable to you, please enter -.

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Załącznik 18 – List Komisji Europejskiej potwierdzający przyjęcie projektu SUSTAINER–CEEC do weryfikacji

EUROPEAN COMMISSION
RESEARCH DIRECTORATE-GENERAL

Environment

Brussels, 10/10/2003

D(2003)/556873

Henryk Gaj

Badania Systemowe "EnergSys" Spolka z ograniczona
odpowiedzialnoscia

21 Swietokrzyska Str.

00-049 Warsaw

POLAND(PL)

6th Framework Programme – acknowledgement of receipt of proposal

Dear co-ordinator

Thank you for submitting your proposal **SUSTAINER-CEEC**
Educational and Decision Support Tools to Increase Awareness of and Facilitate the Sustainability
Management by Local Stakeholders and Decision-Makers in the Central-East European Countries

under the call FP6-2003-Global-2

Your proposal has been given the following reference number:

Proposal reference number: **FP6- 511187**

Please make sure that you quote this reference number in all future correspondence related to this proposal. Also make sure that all of your partners are aware of this reference number.

Your proposal will be checked for eligibility. All eligible proposals will go forward for evaluation. Guidance on when the Commission will decide on successful proposals for funding can be found in the original call for proposals. You will be notified as soon as possible after this of whether your proposal has been successful or not.

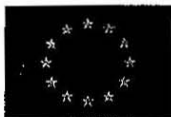
On behalf of the Commission, I would like to thank you for your interest in the 6th Framework Programme.

Yours sincerely,

T. Prost

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Załącznik 19 – Zaproszenie na konferencję w ramach projektu bliźniaczego PHARE „Regulacja rynku energii w Polsce”

Projekt Bliźniaczy PL2001/IB/EY-01
Regulacja Rynku Energii

Zaproszenie na ostatnią konferencję

Rozwój polskiego sektora energetycznego w obliczu wejścia do Unii Europejskiej

Warszawa
20 maja 2004

Żurawia 4A
00-507 Warszawa
Tel (+48 22) 693 4503
Fax (+48 22) 693 4065

E-mail:

Anders.Kristensen@mg.gov.pl

Aneta.Ciszewska@mg.gov.pl

Strona internetowa:

energy.mg.gov.pl

Projekt bliźniaczy realizowany przy współpracy Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz Duńskiego Urzędu Energetyki zakończy się w lipcu 2004. Ostatnia konferencja, na której zostaną omówione główne punkty związane z polskim rynkiem energii oraz ostatnie wyzwania po wejściu Polski do UE, odbędzie się

16 czerwca 2004

w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
pl. Trzech Krzyży 3/5, w „Sali pod Kopułą”.

W czasie trwającego półtora roku projektu bliźniaczego zorganizowano 9 seminariów na których omawiano następujące zagadnienia: harmonizację prawodawstwa z wymogami UE, kontrakty długoterminowe, koszty osieroczone, rozdział, dostęp strony trzeciej, bezpieczeństwo dostaw oraz tworzenie zapasów paliw i zarządzanie sytuacjami kryzysowymi. Ostatnia konferencja będzie okazją do podsumowania porad udzielonych w ramach projektu bliźniaczego i zmian w polskim sektorze energetycznym. Konferencja będzie głównie poświęcona podsumowaniu działań w ramach projektu bliźniaczego, a także jej część będzie poświęcona społecznym i ekonomicznym skutkom liberalizacji.

W czasie konferencji zostaną zaprezentowane następujące tematy:

- Nowelizacja ustawy – Prawo Energetyczne – odzwierciedlenie i zgodność z wymogami UE,
- Sektor elektroenergetyczny – a szczególnie rozdział prawny i dostęp strony trzeciej,
- Sektor gazowy – ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo dostaw, rozdział prawny i dostęp strony trzeciej,
- Tworzenie zapasów paliw w Polsce – ramy prawne,
- Organizacja polskiej administracji w energetyce – rozwój i wyzwania w świetle wejścia do UE,
- Ekonomiczne i społeczne skutki liberalizacji.

Ostatnia konferencja odbędzie się w godzinach 09:00 do 17:00.

Udział w konferencji jest bezpłatny, organizatorzy zapewniają tłumaczenie symultaniczne.

Szczegółowy program i karta zgłoszeniowa w załączeniu.

Ture Hammar
Duński Kierownik Projektu

Projekt bliźniaczy pomiędzy Ministerstwem Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentem Bezpieczeństwa Energetycznego i Duńskim Urzędem Energetyki, przy współpracy z firmami DONG A/S, Elkraft oraz Duńskim Urzędem Konkurencji

Załącznik 20 – Projekt SusCom „Zrównoważona Polityka i Rozwój Energetyczny Samorządów”

SusCom to projekt finansowany przez programy EC's Altener oraz SAVE (Dyrektorat Generalny na Rzecz Transportu i Energii). Projekt rozpoczął się w styczniu 2003 i będzie trwał do grudnia 2004 roku.

Wprowadzenie

Wraz z wkroczeniem Europy w XXI wiek zapewnienie jej zrównoważonego rozwoju stało się głównym priorytetem. Mimo iż jest ona światowym liderem w prowadzeniu zrównoważonej gospodarki energetycznej, zarówno kraje Unii Europejskiej jak i Kraje Kandydujące muszą włożyć jeszcze wiele pracy, aby osiągnąć cele zaplanowane na poziomie gminnym i państwowym. Kilka państw jest na dobrej drodze do osiągnięcia 12% udziału energetyki odnawialnej w bilansie pierwotnym przed upływem roku 2010, jak to zostało ustalone w Wytocznych dotyczących Paliw Odnawialnych. Wytoczne ilości dotyczące poszanowania energii, kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej, oraz zrównoważonego transportu są trudne do osiągnięcia.

W procesie osiągania samorządowych założeń strategicznych nie do przecenienia jest aktywność lokalnej społeczności oraz oszacowanie dostępnych zasobów. Czynniki takie, jak decentralizacja władzy, Lokalne Agendy 21 oraz liberalizacja sektora energetycznego pobudzają lokalne inicjatywy na rzecz zrównoważonego rozwoju energetycznego w Unii Europejskiej i krajach kandydujących. Przekształcenie tych czynników w konkretne działania potrzebne do rozwoju zrównoważonej gospodarki energetycznej we wszystkich samorządach następuje jednak pewne problemy.

Co skłania niektóre samorzady do umieszczenia w swoich strategiach rozwoju zapisów dotyczących zrównoważonej gospodarki energetycznej?

Rozwój zrównoważonej gospodarki energetycznej wymaga od lokalnych władz zwiększonej inicjatywy, jednak pozwala osiągnąć korzyści takie, jak lepszy stan środowiska, zapewnienie trwałości dostaw energii ciepłej, zyski płynące z nowych lokalnych inwestycji oraz wzrost zatrudnienia.

Inicjatywy Samorządów Lokalnych

Od 1992 roku, kiedy to światowi liderzy na Konferencji Narodów Zjednoczonych na temat Środowiska i Rozwoju w Rio de Janeiro przyjęli *Agendę 21*, czyli globalny program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, ponad 5000 samorządów lokalnych

w Europie rozpoczęło wdrażanie własnych Lokalnych Agend 21 (LA21)¹.

Podczas gdy pewne samorzady zawarły w swoich strategiach pełny plan rozwoju, inne dążą do zrównoważonego rozwoju poprzez serię krótkoterminowych projektów, opartych na współpracy z najlepiej prosperującymi firmami lokalnymi.

Jedną z poważnych przeszkód we wprowadzaniu planów zrównoważonego rozwoju jest brak współpracy pomiędzy lokalnymi samorządami. Natomiast międzynarodowa polityka ekologiczna pomaga wspierać lokalny zrównoważony rozwój zarówno finansowo jak i politycznie.

Integracja gospodarki energetycznej z planami zrównoważonego rozwoju

Tendencja do traktowania gospodarki energetycznej jako niezależnego elementu polityki lokalnej i strategii samorządów często prowadzi do braku koordynacji pomiędzy inicjatywami zrównoważonego rozwoju.

Doświadczenia pokazują, że uwzględnienie gospodarki energetycznej w lokalnych planach i strategiach zrównoważonego rozwoju jest kluczowym warunkiem przyspieszenia rozwoju energetyki odnawialnej, poszanowania energii oraz zrównoważonego transportu, jak również zwraca uwagę na inne społeczne priorytety takiej jak edukacja, zdrowie, zatrudnienie.

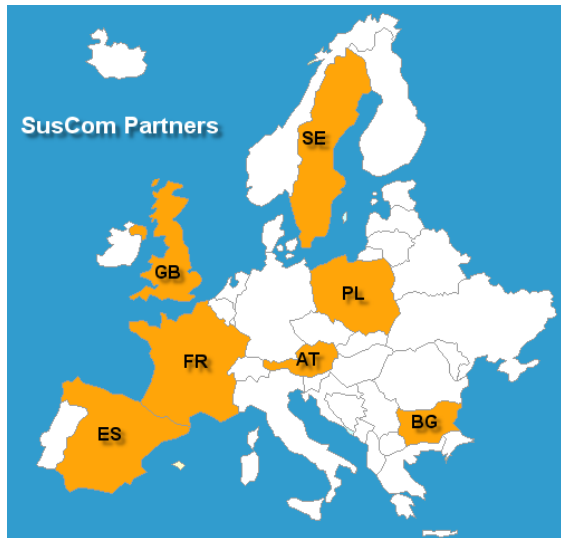
SusCom – Cele Projektu

Żeby zrozumieć korzyści płynące ze zrównoważonej gospodarki energetycznej trzeba zrozumieć jakie **czynniki decydują o powodzeniu** mobilizacji samorządów lokalnych i kluczowych działaczy (sektor prywatny, organizacje pozarządowe itd.). Identyfikacja tych czynników w samorządach, w których zrównoważona gospodarka energetyczna została skutecznie włączona w lokalne strategie i plany rozwoju oraz ich demonstracja innym gminom jest bardzo ważna.

Do uzyskania tych informacji będzie przeprowadzonych dwadzieścia jeden studiów przypadku w siedmiu krajach Europy.

¹ Międzynarodowa Rada na Rzecz Lokalnych Inicjatyw Ekologicznych, 2002

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

Wiedza uzyskana na tej podstawie zostanie przekazana narodowym, regionalnym i lokalnym władzom oraz EC jako krajowe oraz Europejskie wytyczne. Kluczowym elementem projektu będzie rozpowszechnienie rezultatów. Główną rolę w zapewnieniu efektywnej komunikacji/promocji pomiędzy istotnymi udziałowcami będzie pełnić Międzynarodowa Rada na Rzecz Lokalnych Inicjatyw Ekologicznych (ICLEI).

W każdym kraju zbadane zostaną dwa przykłady samorządów, w których strategiach rozwoju uwzględniono zrównoważoną gospodarkę energetyczną oraz jeden samorząd ze strategią nieuwzględniającą tych aspektów. Poprzez porównanie sytuacji w tych samorządach, zostanie podjęta próba zbadania wpływu celów strategicznych na rozwój gospodarki energetycznej.

Załącznik 21 – Wystąpienie pn. „Energia odnawialna w polityce regionalnej i lokalnej z punktu widzenia powiatów polskich” wygłoszone na Konferencji pn. „Wymiana doświadczeń UE z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnych”

Warszawa, Ministerstwo Środowiska, 16-17 stycznia 2004 roku

Autor wystąpienia: Włodzimierz RAGO – Przewodniczący Rady Konsultacyjnej Związku Powiatów Polskich ds. strategii ekoenergetycznej powiatów

Szanowni Państwo!

W imieniu Związku Powiatów Polskich, który mam zaszczyt reprezentować oraz w imieniu własnym, dziękuję Organizatorom za zaproszenie do udziału i wystąpienia w dzisiejszej konferencji.

W swoim wystąpieniu chciałbym przedstawić Państwu:

1. Dotychczasowe doświadczenia powiatów polskich w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i szerzej w zakresie ekoenergetyki komunalnej,
2. Dalsze zamierzenia w ww. zakresie,
3. Uwarunkowania i zagrożenia postrzegane przez powiaty polskie w rozwoju działalności publicznej na rzecz energetyki odnawialnej i jej zrównoważonego rozwoju.

Dyspozycje 1 i 2 przedstawię Państwu na podstawie prezentacji dokonanej przez przedstawiciela Związku Powiatów Polskich, Józefa Neterowicza, na konferencji zorganizowanej przez Komisję Europejską w Brukseli w dniach 26 i 27 listopada ubiegłego roku.

1. Dotychczasowe doświadczenia powiatów polskich w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i szerzej w zakresie ekoenergetyki komunalnej.

1.1. Wsparcie dla procedury tworzenia stanu prawnego w państwowym ustawodawstwie polskim w zakresie energetyki odnawialnej (2000 rok):

- lobbing parlamentarny powiatów na rzecz uchwalenia dokumentu rządowego „Strategia rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce”, który dał początek dalszym regulacjom w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- udział powiatów w tworzeniu ww. regulacji.

1.2. Tworzenie i wdrażanie unormowań prawnych w ekoenergetyce komunalnej gmin i powiatów. W trybie pilotażowym opracowane zostały projekty strategii ekoenergetycznych dla następujących powiatów: Tarnogórskiego, Lidzbarskiego i Działdowskiego (2002 rok). Na mocy uchwał właściwych organów samorządowych projekty te uznane zostały jako obligatoryjne i przyjęte do realizacji w trybie priorytetowym. Szczegółowe informacje o projektach dostępne są na stronach internetowych: www.tarnogorskie.pl w zakładce Strategie, www.rerum.org/ oraz polandplan.energyprojects.net/.

1.3. Logistyka i tworzenie zaplecza organizacyjnego dla wdrażania programów ekoenergetyki komunalnej:

- Decyzją Związku Powiatów Polskich (ZPP), w styczniu 2001 roku, powołana została Rada Konsultacyjna Związku Powiatów Polskich ds. strategii ekoenergetycznej powiatów. W tej samej decyzji ZPP zawarł postulat utworzenia Ogólnopolskiego Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. ekoenergetyki komunalnej (OPI-K);

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

- Zdecydowano, że Rada Konsultacyjna ZPP i OPI-K zostaną umocowane w Katowicach, w siedzibie Stowarzyszenia dla Współpracy na rzecz Energetyki Regionalnej (SWER). Stowarzyszenie SWER posiada doświadczenie i dobrą tradycję współpracy z samorządami terytorialnymi. Przy Stowarzyszeniu SWER umocowany jest Samorząd Doradców Gmin ds. polityki ekoenergetycznej (SDG). W skład SDG wchodzi doradcy z 21 gmin Polski południowej, którzy zostali wyszkoleni przez specjalistów polskich i niemieckich (1997 rok), odbyli staż kwalifikacyjny w Niemczech i dobrze służą ekoenergetyce komunalnej;
- Rada Konsultacyjna ZPP jest organem doradczym ZPP, który zasięga opinii Rady w sprawach związanych z działalnością ekoenergetyczną powiatów. Członkowie Rady wykonują czynności doradcze na zasadzie honorowej z własnej inicjatywy, bądź na życzenie ZPP. Uchwały własne Rady przekazywane są Zarządowi ZPP z mocą zaleceń. Kadencja Rady trwa 3 lata. Zakres przedmiotowy doradztwa świadczonego przez Radę na rzecz ZPP obejmuje w szczególności: zarządzanie ekoenergetyką komunalną, środowiskiem naturalnym i lokalnymi – pozabilansowymi zasobami energii odnawialnej, gospodarka przestrzenna w zakresie infrastruktury ekoenergetycznej itp.;
- Ogólnopolski Punkt Informacyjny – Konsultacyjny (OPI-K) znajduje się w fazie tworzenia. Zakres przedmiotowy działalności OPI-K obejmuje w szczególności:
 - wspieranie zadań samorządów terytorialnych w związku z obligacjami wynikającymi z ustawy Prawo Energetyczne,
 - działalność edukacyjną i inicjowanie optymalnych rozwiązań w ekoenergetyce komunalnej,
 - tworzenie, aktualizacja i obsługa oraz udostępnianie bazy informacji o usługach ekoenergetycznych i oferentach tych usług,
 - działalność pomocowa w zakresie pozyskiwania środków finansowych i partnerów inwestycyjnych w związku z realizacją przedsięwzięć ekoenergetycznych w gminach i powiatach,
 - współpraca z partnerami zagranicznymi, głównie z krajów członkowskich UE itp.

Szczegółowe informacje na temat Rady Konsultacyjnej ZPP i OPI-K znajdują się w „I i II Raporcie ze strategii ekoenergetycznej powiatów polskich” zamieszczonych na stronach internetowych Związku Powiatów Polskich (www.zpp.pl) oraz Stowarzyszenia SWER (www.swer.org).

1.4. Na łamach biuletynu "Raport ze strategii ekoenergetycznej powiatów polskich" wydawanego w dużym nakładzie w wersji elektronicznej i drukarskiej, publikowane są bieżące doświadczenia i osiągnięcia powiatów w zakresie ekoenergetyki komunalnej. Raport redagowany jest przez Radę Konsultacyjną ZPP. Dotychczas wydano 2 biuletyny Raportów.

2. Planowane zamierzenia powiatów w zakresie ekoenergetyki komunalnej w najbliższej perspektywie czasowej.

2.1. Zamierzeniem o priorytetowym znaczeniu jest organizacja, na bazie powiatów polskich, sieci specjalistów ds. ekoenergetycznych. Zgodnie z intencją Komisji Europejskiej UE, realizowanej w programie ManagEnergy, sieć ma na celu intensyfikację wdrażania na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym energetyki odnawialnej, racjonalnego wykorzystania energii oraz ekologizacji transportu w miastach.

2.2. Dla Związku Powiatów Polskich organizacja sieci ma istotne znaczenie praktyczne:

- wzmacnia powiaty w procesie rozszerzania ich kompetencji i znaczenia w lokalnej działalności energetycznej i ekologicznej,
- wzbogaca doświadczenia powiatów i umożliwia przełożenie pionierskiego działania ZPP na układ europejski,
- ułatwia absorpcję środków unijnych do bezpośredniej dyspozycji konkretnych powiatów, wymianę doświadczeń i realizację wspólnych projektów ekoenergetycznych z odpowiednikami powiatów z innych krajów UE itp.

2.3. Organizacja sieci prowadzona jest przez Radę Konsultacyjną ZPP w następującym trybie:

- zwrócono się za pomocą ankietowania do wszystkich powiatów polskich z zapytaniem odnośnie przystąpienia do sieci i delegowania specjalistów (sierpień 2003 rok),
- akces do sieci zgłosiło 105 powiatów (stan na koniec października 2003 roku).

2.4. Plan dalszych prac nad organizacją sieci przewiduje budowę bazy danych, która w przyszłości powinna zostać zintegrowana z systemem europejskim sieci krajów członkowskich UE.

2.5. W wyniku powyższego zamierzamy zorganizować konferencję w Polsce uczestników sieci z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej UE w celu przyjęcia regulaminu i scenariusza dalszych działań.

2.6. Sieć jest organizowana w partnerskiej współpracy z Europejskim Centrum Energii Odnawialnej (EC BREC) i Stowarzyszeniem SWER.

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

3. Uwarunkowania i zagrożenia postrzegane przez powiaty polskie w rozwoju działalności publicznej na rzecz energetyki odnawialnej i jej zrównoważonego rozwoju.

Jak powszechnie wiadomo, formalnym utrudnieniem praktycznej realizacji przez powiat polityki ekoenergetycznej jest brak odpowiednich unormowań kompetencyjnych. W polskiej regulacji prawnej, powiat pomimo posiadanych właściwości, nie ma umocowania ustawowego w energetyce. Dotyczy to zarówno ustawy „Prawo Energetyczne” i rozporządzeń wykonawczych, jak również aktów kompetencyjnych samorządów powiatowych. Wyjątkiem jest ustawodawstwo o planowaniu przestrzennym, a ściślej interpretacja niektórych jego postanowień.

Jest oczywiste, że taki stan prawny stwarza określone ograniczenia w działalności powiatów na rzecz energetyki lokalnej, nawet w zakresie wspierania i koordynacji zadań własnych gmin zlokalizowanych na ich terenie. Przekłada się to także, a może przede wszystkim, na zagospodarowanie lokalnych zasobów energii odnawialnych. Spróbujmy uzasadnić to spostrzeżenie:

- Znaczne rozdrobnienie struktur terytorialnych w planie przestrzennym kraju utrudnia bilansowanie energii w obrębie pojedynczej gminy. W przypadku energii odnawialnej ten negatywny efekt małej skali staje się często problemem trudnym do rozwiązania. Zasoby energii odnawialnych występują, z natury rzeczy, najczęściej na obszarze przynajmniej kilku gmin, ich zagospodarowanie wymaga sprawnej koordynacji, a przede wszystkim sporych wydatków finansowych, czego pojedyncze gminy nie są w stanie udźwignąć;
- Wykonawstwo projektu planu zaopatrzenia w energię, dodajmy: obecnie już tylko z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, a następnie bardzo kosztowna realizacja projektu, są dla wielu słabych ekonomicznie gmin zadaniem przerastającym ich możliwości budżetowe. Co więcej, w odczuciu lokalnych społeczności, są zadaniami nie zawsze zasadnymi w rankingu pilnych potrzeb;
- Oczywiście, istnieją liczne ustawowe sposoby rozwiązania wymienionych problemów. Należą do nich, między innymi, możliwości powoływania celowych porozumień, bądź związków gmin. Celem może być także zagospodarowanie odnawialnych źródeł energii na obszarze kilku umawiających się partnerów samorządowych. Logiczna refleksja wskazuje jednak, że takim właśnie związkiem „w zasięgu ręki” jest istniejący już właściwy terenowo powiat.

Z doświadczenia samorządów terytorialnych, w tym – co istotne – także gmin, wynika, że powiat powinien być, de facto i de iure, czynnym uczestnikiem zarządzania energią i współdysponentem lokalnych odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowych i oczywistych uprawnień i autonomii podstawowych jednostek terytorialnych, czyli gmin.

Poza omówionymi uwarunkowaniami poważnym zagrożeniem wydają się równorzędnie:

- Zaniechania ze strony rządowej działań umożliwiających udział samorządów terytorialnych w procesie negocjowania i stanowienia ustawowego w zakresie rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce;
- Pozbawienie samorządów terytorialnych należnego uczestnictwa w absorpcji środków unijnych, a zwłaszcza środków z funduszy strukturalnych UE, skutkiem czego może być utrata przez samorzady udziału w nowym programie IEE (Intelligent Energy for Europe).

W świetle przedstawionych uwarunkowań i zagrożeń można dowodzić o fenomenie powiatów polskich jeśli chodzi o ich działalność publiczną związaną z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Fenomen ten zasadza się na przekonaniu, że działalność ta realizowana jest z poczucia potrzeby a nie z nakazanej obligacji ustawowej. Pomijając ułomność tego stanu rzeczy można rokować dobre efekty takiej odpowiedzialnej działalności powiatów.

4. Wnioski

Z przedstawionej wypowiedzi wynika, że powiaty polskie są żywo zainteresowane wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. Co więcej, są obecne w większości ogólnokrajowych i międzynarodowych inicjatyw tworzenia podstaw organizacyjnych i prawnych funkcjonowania energetyki odnawialnej. Wspierają te inicjatywy i czynnie w nich uczestniczą.

Aktywność powiatów w działalności na rzecz energetyki odnawialnej motywują oczywiście korzyści, które działalność ta rokuje. Chodzi zwłaszcza o korzyści w odniesieniu do szeroko rozumianych interesów lokalnych społeczności. Powiaty postrzegają je w następujących obszarach publicznych:

- Aktywizacja lokalnych i ponadlokalnych rynków pracy.
- Wzrost przedsiębiorczości, w tym zaproszenie kapitału zewnętrznego do udziału w lokalnych inwestycjach.
- Poprawa stanu naturalnego środowiska i poszanowania jego walorów.

STRATEGIA EKOENERGETYCZNA POWIATÓW

- Zmniejszenie kosztów użytkowania energii, rozszerzenie zakresu i rodzajów jej publicznej dostępności.
- Wzmocnienie i promocja wizerunku powiatu, awans społeczny i cywilizacyjny itp.

Z wystąpienia wynika również, a może przede wszystkim, że przedstawiona tu prezentacja właściwości i potencjalnej roli powiatów w kształtowaniu polityki regionalnej i lokalnej wykorzystania odnawialnych źródeł energii nie stanowi dywagacji bez pokrycia:

- Świadczy o tym praktyczne doświadczenie powiatów i ich Związku, o czym informowano już w niniejszym wystąpieniu.
- Również zorganizowana i konsekwentna działalność na rzecz energetyki odnawialnej, którą prowadzi Związek Powiatów Polskich dowodzi, że powiaty są dobrze merytorycznie i organizacyjnie umocowane w systemach realizujących politykę wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Istotnym problemem do rozwiązania jest nowelizacja unormowań prawnych w energetyce i przyspieszenie unormowań w energetyce odnawialnej. Chodzi o ustawowe umocowanie powiatu w tych przepisach i przyznanie mu prawa do udziału w procedurze zarządzania odnawialnymi źródłami energii. Wiąże się to także z weryfikacją odpowiednich aktów kompetencyjnych, jak na przykład ustawy o samorządzie powiatowym.

Wreszcie postulatem, który kierujemy pod adresem rządowym jest wykreowanie takiej polityki w zakresie rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce, w której samorządy terytorialne staną się przynajmniej jej równorzędnym partnerem wobec innych podmiotów realizujących tę politykę.

Oczekiwania powiatów polskich odnośnie ich udziału w określonych programach UE, a zwłaszcza w programie Intelligent Energy for Europe.

- W przekonaniu Związku Powiatów Polskich oraz współpracujących instytucji partnerskich przedstawione w wystąpieniu dokonania stanowią dobrą podstawę dla wykorzystania funduszy strukturalnych UE przez polskie samorządy terytorialne;
- Szczególnie dobre rokowania w tym przedmiocie zapewnia budowa sieci specjalistów ds. ekoenergetycznych na bazie powiatów polskich:
 - umożliwi skuteczną i celową absorpcję środków unijnych na jej organizację i działalność,
 - jest całościową odpowiedzialnością Polski na inicjatywy Komisji Europejskiej UE prezen-

towane w ManagEnergy (Intelligent Energy for Europe, Concerto i inne).

Mam nadzieję, że moja wypowiedź przyczyni się do przybliżenia Państwu wiedzy o działalności polskich powiatów i instytucji partnerskich w przedmiocie ekoenergetyki komunalnej i umożliwi dobrą współpracę z odpowiednimi agendami Komisji Europejskiej UE oraz agendami Rządu Polskiego.

Dziękuję Państwu za uwagę.